

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική 2014-2020

Νοέμβριος 2014

Το παρόν έγγραφο αναφέρεται στις κοινωνικές προτεραιότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας για την περίοδο 2014-2020, σκιαγραφώντας την πορεία ανάπτυξης σχετικών προγραμμάτων από το 2013 και θέτοντας στόχους για την ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής για την περίοδο 2014 -2020 και υπόκειται σε ενδιάμεση αναθεώρηση το 2017.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Ενότητα 1: Διαδικασία Διαβούλευσης και Εταιρικήτητα	9
Ενότητα 2: Κοινωνικό-Οικονομική Ανάλυση	11
Ενότητα 3: Πρόσφατες Εξελίξεις.....	19
Αγορά Εργασίας	19
Συντάξεις.....	22
Υπηρεσίες Υγείας	25
Παιδεία	27
Ενότητα 4: Εθνικοί Στόχοι και Στρατηγική 2014-2020	29
α) Προώθηση της Ευζωίας των Παιδιών	33
β) Μεταρρύθμιση του Συστήματος Πρόνοιας.....	37
γ) Ενεργός ενσωμάτωση περιλαμβανομένης και της εξασφάλισης επαρκούς εισοδήματος, ένταξη στην αγορά εργασίας και πρόσβαση σε ποιοτικές και προσιτές υπηρεσίες.....	39
δ) Μακροχρόνια <i>φροντίδα</i>	41
ε) Αποτελεσματική Διακυβέρνηση (Governance).....	46
Συνάφεια της Στρατηγικής με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	48
Παράρτημα 1 - Πίνακες Μέτρων / Προγραμμάτων	50
Παράρτημα 2 - Δείκτες Παρακολούθησης	51
Παράρτημα 3 Εισηγήσεις Εμπλεκομένων	52
Παράρτημα 4: Περιγραφή της αποστολής εταίρων που συνεισέφεραν στη Στρατηγική.....	59

Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο αναφέρεται στις κοινωνικές προτεραιότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας για την περίοδο 2014-2020, σκιαγραφώντας την πορεία ανάπτυξης σχετικών προγραμμάτων από το 2013 και θέτοντας στόχους για την ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής για την περίοδο 2014 -2020.

Έναυσμα στην ετοιμασία του παρόντος έδωσαν οι συστάσεις / εισηγήσεις που απορρέουν από τη Δέσμη των μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις η οποία υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20/2/2013.

Η δέσμη των μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις αποτελείται από μια Ανακοίνωση¹ που καθορίζει το πλαίσιο της πολιτικής, συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να ληφθούν από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή καθώς και οδηγίες για τη χρήση των ταμείων της ΕΕ με σκοπό τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων. Η Ανακοίνωση αυτή συνοδεύεται από:

- Τη σύσταση της Επιτροπής για την «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας²» που περιλαμβάνει ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής για τη βελτίωση των ευκαιριών για τα παιδιά,
- Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (EEY) που περιέχει τεκμηριωμένα στοιχεία σχετικά με τις δημογραφικές και κοινωνικές τάσεις και το ρόλο των κοινωνικών πολιτικών στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και μακροοικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ³,
- Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για την υλοποίηση της σύστασης της Επιτροπής του 2008 σχετικά με την ενεργό ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας⁴,
- Την 3η διετή έκθεση σχετικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος⁵ που θα βοηθήσει τις δημόσιες αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη να κατανοήσουν

¹ Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή - συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2014-2020), COM(2013) 83 final

² C(2013) 778 final

³ SWD(2013) 38 final

⁴ SWD(2013) 39 final

⁵ SWD(2013) 40 final

και να εφαρμόσουν τους αναθεωρημένους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες,

- Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα, που παρουσιάζει προκλήσεις και πολιτικές επιλογές⁶,
- Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης στέγης⁷, αναλύοντας τη σχετική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πιθανές στρατηγικές που μπορούν να εξεταστούν,
- Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την πραγματοποίηση επενδύσεων στον τομέα της υγείας⁸, που περιέχει στρατηγικές για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων υγείας σε ένα πλαίσιο αυστηρότερων προϋπολογισμών για τη δημόσια υγεία και αναφέρει τρόπους με τους οποίους η υγεία μπορεί να συμβάλει στην αύξηση του ανθρώπινου κεφαλαίου και στην κοινωνική ένταξη, και
- Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο⁹ μπορεί να συμβάλει στην υλοποίηση της δέσμης μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις.

Η δέσμη των μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις βασίζεται στην Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και συμπληρώνει άλλες πρόσφατες πρωτοβουλίες της Επιτροπής για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων, δηλαδή τη δέσμη μέτρων για την απασχόληση, τη δέσμη μέτρων για την απασχόληση των νέων και τη λευκή βίβλο για τις συντάξεις¹⁰.

Η Στρατηγική της Κύπρου βασίστηκε επίσης στους στόχους της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ένταξης («κοινωνική ΑΜΣ¹¹») και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Παράλληλα όμως η εργασία αυτή

⁶ SWD (2013) 41 final

⁷ SWD(2013) 42 final

⁸ SWD(2013) 43 final

⁹ SWD(2013) 44 final

¹⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-125_el.htm

¹¹ Η κοινωνική ΑΜΣ εφαρμόζεται από το 2000 ως εθελοντική διαδικασία μεταξύ των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια εφαρμογής της όρισαν κοινούς στόχους και συμφώνησαν στην εφαρμογή δεικτών με σκοπό να κατευθύνουν τις πολιτικές τους για κοινωνική ένταξη και για μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών συστημάτων τους, όπως και των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας

συμπίπτει χρονικά με τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δημοκρατία και τον αρνητικό αντίκτυπο τους στην ευημερία των πολιτών. Τον Απρίλιο του 2013 η Κυπριακή Δημοκρατία υπέγραψε Μνημόνιο Συναντίληψης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, όπου και τέθηκε το Πρόγραμμα Οικονομικής Στήριξης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ως εκ τούτου, το παρόν έγγραφο βασίζεται επίσης στις υποχρεώσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας που απορρέουν από το Μνημόνιο Συναντίληψης.

Η υπογραφή του Μνημονίου Συναντίληψης συνεπάγεται για τη χώρα μας ανάληψη σειράς υποχρεώσεων, ορισμένες από τις οποίες έχουν άμεση ή έμμεση συνάφεια με τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων κατά την περίοδο 2014-2020, όπως:

- τη λήψη μέτρων για την αναδιάρθρωση των δημοσίων υπηρεσιών υγείας με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, την αναδιάρθρωση της οργανωτικής δομής και τη βελτιστοποίηση του κόστους των δημόσιων νοσοκομείων,
- τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, περιλαμβανομένων μεταξύ άλλων, τη λειτουργική αναδιοργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών τη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας για αποδοτικότερη χρήση των δημοσίων πόρων και εξορθολογισμό της παροχής δημοσίου βοηθήματος και κινήτρων για απασχόληση, ενισχύοντας την κοινωνική προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών,
- τη συνολική επαναξιολόγηση των πολιτικών ενεργοποίησης στην αγορά εργασίας καθώς και της εισοδηματικής στήριξης των ανέργων μετά τη λήξη της παροχής ανεργιακού ή άλλου ασφαλιστικού επιδόματος, σε συνάφεια με τη μεταρρύθμιση του συστήματος Κοινωνικής Ευημερίας, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ένα ελάχιστο εισόδημα για όσους αδυνατούν να έχουν ένα βασικό επίπεδο διαβίωσης, ενώ παράλληλα να διασφαλίζονται κίνητρα για εξεύρεση εργασίας.

φροντίδας. Οι κοινοί στόχοι είναι η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, η διασφάλιση της επάρκειας και της βιωσιμότητας των συντάξεων και η δίκαιη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και τη μακροχρόνια φροντίδα.

Επισημαίνεται επίσης, ότι η ύπαρξη Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική αποτελεί εκ των προτέρων αιρεσιμότητα για την προώθηση και υλοποίηση δράσεων με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Διάρθρωση του εγγράφου

Το παρόν έγγραφο διαρθρώνεται ως ακολούθως:

Στην **πρώτη ενότητα** γίνεται αναλυτική παρουσίαση της διασφάλισης της εταιρικής κατά την κατάρτιση της Στρατηγικής και δίνονται λεπτομέρειες για τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την κατάρτιση της.

Στη **δεύτερη ενότητα** παρουσιάζεται η υφιστάμενη κοινωνικοοικονομική κατάσταση και οι προοπτικές της κυπριακής οικονομίας και ιδιαίτερα η κατάσταση σε ότι αφορά τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης και ανάλυσης ευκαιριών, δυνατοτήτων, απειλών και αδυναμιών (ανάλυση SWOT).

Στην **τρίτη ενότητα** γίνεται μια σύντομη περιγραφή για τις πρόσφατες εξελίξεις καθώς επίσης και για κάποια από τα υφιστάμενα μέτρα [για αναλυτικότερη κατάσταση με τα υφιστάμενα μέτρα δέστε οδικό χάρτη (Παράρτημα 1)].

Στην **τέταρτη ενότητα** παρατίθενται οι εθνικοί στόχοι και η αναπτυξιακή στρατηγική για την επόμενη δετία. Ειδικότερα στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται οι βασικές πολιτικές κατευθύνσεις για τη διαμόρφωση της στρατηγικής και οι σχετικές δράσεις που περικλείουν τις πολιτικές κατευθύνσεις.

Καταδεικνύεται επίσης η συνάφεια της προτεινόμενης Στρατηγικής με τη Στρατηγική για την «Ευρώπη 2020» και αναλύεται η συμβολή της στην επίτευξη των στόχων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης.

Αναμένεται επίσης, ότι η ετοιμασία της Στρατηγικής αυτής θα συμβάλει στην πλήρη συμμόρφωση της Κύπρου με την ειδική εκ των προτέρων αιρεσιμότητα που προνοεί για την ύπαρξη εθνικού πλαισίου πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας που στοχεύει στην ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση.

Το **πρώτο παράρτημα** της Στρατηγικής αναφέρεται στις συστάσεις που απορρέουν από τη Δέσμη μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις και τη θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας όσον αφορά την εκπλήρωσή τους. Το **δεύτερο παράρτημα** περιλαμβάνει τους δείκτες παρακολούθησης, το **τρίτο παράρτημα** καταγράφει περαιτέρω εισηγήσεις των εταίρων που συνεισέφεραν στην ετοιμασία της Στρατηγικής και το **τέταρτο παράρτημα** δίνει μια μικρή περιγραφή για την αποστολή των εταίρων της Στρατηγικής.

Ενότητα 1: Διαδικασία Διαβούλευσης και Εταιρικήτητα

Για την κατάρτιση της Στρατηγικής ακολουθήθηκε ευρύτατη διαβούλευση με όλους τους εταίρους και με όρους πλήρους διαφάνειας. Πιο συγκεκριμένα για την κατάρτιση της Στρατηγικής, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ως η αρμόδια συντονιστική αρχή για θέματα κοινωνικής προστασίας και ενσωμάτωσης, συνεργάστηκε στενά με εκπροσώπους των δύο κύριων κατηγοριών εταίρων:

- Υπουργεία/Υπηρεσίες και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, και
- Κοινωνικούς εταίρους και κοινωνία των πολιτών.

Η όλη διαδικασία διαβούλευσης για την κατάρτιση της Στρατηγικής, άρχισε τον Ιούλιο του 2013. Συγχρόνως, στην όλη διαδικασία κατάρτισης της Στρατηγικής διασφαλίζεται η συνέργεια και η συνάφεια με τις προτεραιότητες και τους στόχους που έχουν τεθεί στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης.

Τα βασικά βήματα/στάδια και επίπεδα στρατηγικού σχεδιασμού ήταν τα ακόλουθα:

- Έπειτα από την υιοθέτηση της Δέσμης μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας προέβηκαν σε ανάλυση των κύριων σημείων της Δέσμης και κατέγραψαν σε συντομία τους πυλώνες πολιτικής που απορρέουν από τη Δέσμη και τις Συστάσεις της Επιτροπής. Ετοιμάστηκε ακολούθως οδικός χάρτης (roadmap) για κάθε ενότητα της Δέσμης (Σύσταση για τα Παιδιά, Ενεργός Ενσωμάτωση, Μακροχρόνια Φροντίδα, Άστεγοι, Υγεία και εισηγήσεις για χρηματοδότηση από το ΕΚΤ).
- Στη συνέχεια, τον Ιούλιο του 2013, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας απέστειλαν σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς τον οδικό χάρτη καλώντας τους να υποβάλουν σύντομη περιγραφή της αποστολής του τομέα τους και των αναπτυξιακών στόχων τους για την περίοδο 2014-2020, τις απόψεις τους για τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που περιέχονται στη Δέσμη, την καταγραφή των μέτρων / δράσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα τους και την καταγραφή των προγραμματισμένων δράσεων για την περίοδο 2014-2020.

Η ανταπόκριση των εμπλεκόμενων φορέων (κυβερνητικών, κοινωνικών εταίρων, τοπικής αυτοδιοίκησης, μη-κυβερνητικών οργανώσεων) υπήρξε πολύ μεγάλη και υποβλήθηκε σειρά θέσεων / εισηγήσεων / προτάσεων, οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση για το σχεδιασμό και τον καθορισμό των στρατηγικών επιλογών του εγγράφου.

Ακολούθως, ετοιμάστηκε ένα πρώτο προσχέδιο με τις συνεισφορές και θέσεις των εμπλεκόμενων φορέων που ανταποκρίθηκαν μέχρι το τέλος Νοεμβρίου 2013, το οποίο αποστάληκε σε όλους τους εμπλεκόμενους για τις απόψεις /θέσεις τους επί της τελικής Στρατηγικής.

Στη βάση της ανατροφοδότησης τους ετοιμάστηκε το τελικό προσχέδιο της Στρατηγικής Κοινωνικής Πολιτικής για την περίοδο 2014-2020.

Η ολοκληρωμένη Στρατηγική υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε στις 26/11/2014.

Ενότητα 2: Κοινωνικό-Οικονομική Ανάλυση

Η κοινωνικό-οικονομική κατάσταση της Κύπρου βραχυπρόθεσμα παρουσιάζεται με αρκετές προκλήσεις, οι οποίες απορρέουν από την οικονομική κρίση. Η Κύπρος για πολύ καιρό διατηρούσε ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ωστόσο, το 2012 η οικονομία της συρρικνώθηκε κατά 2.4% και το ποσοστό ανεργίας ανήλθε στο 11.8% του εργατικού δυναμικού. Παράλληλα, το ποσοστό φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού παρουσίασε αύξηση, με αποτέλεσμα να χρειάζονται διαρθρωτικές αλλαγές και άμεσες λύσεις για κάλυψη των αναγκών των ευάλωτων ατόμων.

Οι μακροοικονομικές προοπτικές εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση για την Κύπρο¹². Σύμφωνα με το Μηνιαίο Δελτίο Οικονομικής Ανασκόπησης του Απριλίου του 2014¹³, το 1ο τρίμηνο του 2014, το ΑΕΠ (στοιχεία εποχικά διορθωμένα) μειώθηκε κατά 4.1% σε σύγκριση με το 1ο τρίμηνο του 2013. Αυτή η συρρίκνωση οφείλεται κυρίως στο δευτερογενή τομέα (κατασκευές, βιομηχανία), όπως επίσης και στο χρηματοπιστωτικό τομέα¹⁴. Η απασχόληση έχει μειωθεί και το ποσοστό ανεργίας έχει αυξηθεί σημαντικά. Ωστόσο, η αγορά εργασίας απεδείχθη αρκετά ευέλικτη και η σταδιακή προσαρμογή των μισθών συνέβαλε στη συγκράτηση της πτώσης στην απασχόληση¹⁵.

Συγκεκριμένα, ενώ κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2010 παρατηρήθηκε πτωτική πορεία της ανεργίας, κατά το 2011 η κατάσταση αντιστράφηκε ακολουθώντας παράλληλη πορεία με την εξέλιξη της ανεργίας στην Ευρώπη. Η ίδια πορεία συνεχίστηκε και καθ' όλη τη διάρκεια του 2012 και του 2013 δεδομένου ότι η οικονομική ύφεση συνέχισε να υφίσταται ενώ η προσπάθεια για ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας δεν έχει πραγματωθεί ακόμη¹⁶. Αξιοσημείωτη ήταν η αύξηση (4,04 ποσοστιαίων μονάδων) μετα-

¹² Αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων του 2014 για την ΚΥΠΡΟ, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, SWD(2014) 414 final

¹³ Μηνιαίο Δελτίο Οικονομικής Ανασκόπησης, Ιούνιος 2014, Υπουργείο Οικονομικών, [http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/All/3FD31B74A0696D8BC2257D1E00252859/\\$file/Monthly%20Bulletin%20%20June%202014.pdf?OpenElement](http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/All/3FD31B74A0696D8BC2257D1E00252859/$file/Monthly%20Bulletin%20%20June%202014.pdf?OpenElement)

¹⁴ Μηνιαίο Δελτίο Οικονομικής Ανασκόπησης, Ιούνιος 2014, Υπουργείο Οικονομικών, [http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/All/3FD31B74A0696D8BC2257D1E00252859/\\$file/Monthly%20Bulletin%20%20June%202014.pdf?OpenElement](http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/All/3FD31B74A0696D8BC2257D1E00252859/$file/Monthly%20Bulletin%20%20June%202014.pdf?OpenElement)

¹⁵ Αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων του 2014 για την ΚΥΠΡΟ, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, SWD(2014) 414 final

¹⁶ Ενημερωτικό Δελτίο Αγοράς Εργασίας, Φεβρουάριος, 2014, http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/paratiritirio2_gr/paratiritirio2_gr?OpenDocument

ξύ του μέσου όρου του 2012 (11.8%) και του μέσου όρου του 2013 που έφτασε στο 15,9%¹⁷.

Το ποσοστό ανεργίας στις ηλικίες 15+ κατά το 2013 ανήλθε στο 15,9% παρουσιάζοντας αύξηση 4 ποσοστιαίων μονάδων από το 2012. Το ποσοστό ανεργίας των νέων 15-24 ετών ανήλθε το 2013 στο 38,9% (15.746 πρόσωπα) σημειώνοντας αύξηση κατά 11,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2012.

Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία της EUROSTAT (πρόβλεψη), κατά το Μάη του 2014 η ανεργία ανήλθε στο 15,3% και παρουσίασε μείωση 0,4 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με το Μάη του 2013. Ο μέσος όρος ανεργίας στην Ευρώπη των 28, το Μάη του 2014 ανήλθε στο 10,3% ενώ στην Ευρωζώνη στο 11,6%¹⁸.

Το ποσοστό ανεργίας των ανδρών κατά το μήνα Μάη του 2014 ανήλθε στο 15,5% παρουσιάζοντας μείωση 1,1 ποσοστιαίων μονάδων από τον προηγούμενο χρόνο.

Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών για τον ίδιο μήνα του 2014 υπολογίζεται σε 15,1%, σε σχέση με 15,2% τον ίδιο μήνα τον προηγούμενο χρόνο.

Σε μια περίοδο αύξησης της ανεργίας και συνακόλουθα των πιέσεων στον προϋπολογισμό κοινωνικής προστασίας και, παρατηρείται μια αυξητική τάση στο ποσοστό των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι αποτελεί μεγάλη πρόκληση για την Κύπρο η επίτευξη του στόχου που έχει τεθεί στο πλαίσιο της Στρατηγικής 2020, δηλαδή η μείωση του ποσοστού φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στο 19,3% το 2020. Ως εκ τούτου, αναγνωρίζεται ότι χρειάζονται άμεσες και στοχευμένες δράσεις τόσο μακροπρόθεσμες όσο και βραχυπρόθεσμες για διασφάλιση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής και της ευημερίας του πληθυσμού.

¹⁷ Ενημερωτικό Δελτίο Αγοράς Εργασίας, Φεβρουάριος, 2014, http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/paratiritirio2_gr/paratiritirio2_gr?OpenDocument

¹⁸ Ενημερωτικό Δελτίο Αγοράς Εργασίας, Φεβρουάριος, 2014, http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/paratiritirio2_gr/paratiritirio2_gr?OpenDocument

Συγκεκριμένα, το 2013, παρατηρήθηκε περαιτέρω αύξηση του πληθυσμού που αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE)¹⁹. Το 2013, το 27,8% του πληθυσμού αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, σε σύγκριση με το 27,1% το 2012 και 24,6% το 2011 (μέσος όρος της ΕΕ-27, από 24,3% το 2011 σε 24,8% το 2012), με αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των ατόμων που διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, από 234.000 το 2012 σε 240.000 το 2013 (207.000 άτομα το 2011). Το 2013, αυξήθηκε περαιτέρω ο αριθμός των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας²⁰ (7,9% το 2013, σε σύγκριση με 6,5% το 2012 και 4,9% το 2011, αλλά εξακολουθούσε να είναι χαμηλότερος από τον μέσο όρο της ΕΕ-27, 10,5 % για το 2012²¹). Τα άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρή υλική στέρηση²² αυξήθηκαν επίσης περαιτέρω στο 16,1% το 2013, σε σύγκριση με το 15% το 2012 και 11,7% το 2011.

Σημαντική επίσης, για τα Κυπριακά δεδομένα είναι η αύξηση του κινδύνου φτώχειας και αποκλεισμού για τα άτομα κάτω των 18 ετών από 23,4% το 2011 στο 27,5% το 2012 και 27,7% το 2013 (20,2% το 2009).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των ηλικιωμένων (άτομα άνω των 65 ετών) που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας (AROP) συνεχίζει να βελτιώνεται. Οι δείκτες AROPE και AROP για τα άτομα άνω των 65 χρόνων, ακολουθώντας την τάση που διαμορφώθηκε μετά το 2009, σημείωσαν σημαντική μείωση από 39,8% το 2011 και 33,4% το 2012 σε 26,1% το 2013, και από 35,5% και 29,3% αντιστοίχως σε 20,1%). Παρά ταύτα, ο δείκτης AROP για τα άτομα άνω των 65 ετών εξακολουθεί να είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από

¹⁹ Το ποσοστό αυτό προκύπτει από το συνδυασμό 3 δεικτών: του δείκτη για τα άτομα που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας ή/και το δείκτη για άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρή υλική στέρηση ή/και τα άτομα που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.

²⁰ Η ένταση εργασίας του νοικοκυριού ορίζεται ως ο λόγος του συνόλου των μηνών που όλα τα μέλη του νοικοκυριού, ηλικίας 18-59 χρόνων, εργάστηκαν τον προηγούμενο χρόνο, ως προς το σύνολο των μηνών που θεωρητικά θα έπρεπε να είχαν εργαστεί.

²¹ Δεν είναι διαθέσιμα ακόμη τα στοιχεία για τα ποσοστά στην ΕΕ για το 2013.

²² Η σοβαρή υλική στέρηση παρουσιάζει τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες σε τουλάχιστον 4 από τις 9 συνολικά διαστάσεις της. Δηλαδή 1) καθυστέρηση την αποπληρωμή πάγιων λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ), ενόικιο ή δόσεις δανείων κύριας κατοικίας ή δόσεις άλλων δανείων, 2) οικονομική αδυναμία για πληρωμή μιας εβδομάδας διακοπών, 3) οικονομική αδυναμία στην αντιμετώπιση έκτακτων αλλά αναγκαίων δαπανών, 4) οικονομική αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση, 5) οικονομική αδυναμία για διατροφή που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη μέρα κοτόπουλο, 7) οικονομική αδυναμία να διαθέτουν τηλέφωνο, 8) οικονομική αδυναμία να διαθέτουν έγχρωμη τηλεόραση, 9) οικονομική αδυναμία να διαθέτουν πλυντήριο ρούχων.

τον μέσο όρο της ΕΕ (το 2012 ο μέσος όρος για την ΕΕ-28 ήταν 14,5%), ιδίως για τις γυναίκες (23,4% το 2013 στην Κύπρο, σε σύγκριση με το 16,4% για την ΕΕ-28 για το 2012).

Το ποσοστό ανέργων ηλικίας 18 ετών και άνω που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ενώ μειώθηκε το 2012, αυξήθηκε με βάση τα στοιχεία του 2013 (33,6% το 2013, 31,5% το 2012 και 36,9% το 2011 – μέσος όρος της ΕΕ-28 46,7% το 2012). Παράλληλα, το ποσοστό των εργαζομένων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας δείχνει αυξητική τάση (8,9% το 2012 σε σύγκριση με 7,9% το 2012 και 7,3% το 2011).

Το ποσοστό του γενικού πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας αυξήθηκε στο 15,3% (14,7% το 2012 και 14,8% το 2011, μέσος όρος της ΕΕ-27 16,9%)

Όσον αφορά τη σοβαρή υλική υστέρηση, τα παιδιά κάτω των 18 ετών αποτελούν την πιο ευάλωτη ομάδα πληθυσμού, αφού το σχετικό ποσοστό αυξήθηκε στο 18,7% το 2013 από 18,3% το 2012 και 14,8% το 2011, έναντι 11,8% στην ΕΕ-28 το 2012.

Συγχρόνως, το 32,1% του πληθυσμού, το 2013 έβρισκε πολύ δύσκολο να ανταπεξέλθει στα συνήθη και απαραίτητα έξοδα του και αυτό το ποσοστό αυξάνεται στο 59,6% για τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας. Για τα φτωχά μονογονεϊκά νοικοκυριά το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 31,7% από 74,1% το 2013. Επιπρόσθετα, πέραν του μισού πληθυσμού (54,3%) βρίσκει πολύ δύσκολο να ανταπεξέλθει σε απροσδόκητα έξοδα και το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 86,7% για τα άτομα που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας και στο 97,6% για τα φτωχά μονογονεϊκά νοικοκυριά.

Επίσης, όσον αφορά την κατανομή του εισοδήματος²³, σύμφωνα με το δείκτη S80/S20²⁴, αυξήθηκε στο 4,9 το 2013 από 4,7 το 2012, έναντι 5,1 που ήταν το 2012

²³ Η οικονομική ανισότητα εκφράζεται, κυρίως, με το δείκτη κατανομής εισοδήματος σε πεμπτημόρια (S80/S20) και το δείκτη κατανομής εισοδήματος, συντελεστής Gini.

²⁴ Ο δείκτης S80/S20 εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού προς το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού.

στην ΕΕ27. Αντίστοιχα, ο συντελεστής Gini²⁵ αυξήθηκε στο 32,4% το 2012 από 31% το 2012, έναντι 30,6% που ήταν το 2012 στην ΕΕ27.

Είναι αναμενόμενο, οι επιπτώσεις της επιδείνωσης της κοινωνικής κατάστασης στην Κύπρο, να έχουν αρνητική επίδραση στον τομέα της υγείας, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι ένα ποσοστό του πληθυσμού εξασφάλιζε ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας. Η αύξηση της φτώχειας και η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού έχει ως επακόλουθο την αύξηση εισροής στα δημόσια νοσηλευτήρια. Ενόψει των στενών δημοσιονομικών κανόνων, η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας αποτελεί σημαντική πρόκληση.

Πρόκληση είναι να διατηρηθεί το επίπεδο υγείας στην Κύπρο που θεωρείται αρκετά ψηλό και συγκρίνεται ευνοϊκά με αυτό των ανεπτυγμένων χωρών, όπως φαίνεται από τους διάφορους δείκτες υγείας²⁶. Σημαντικό είναι όμως το πολύ χαμηλό ποσοστό προσδόκιμης υγιούς ζωής άνω των 65 (8,2 για άντρες άνω των 65 και 5,8 για γυναίκες άνω των 65, στοιχεία 2011), το οποίο υπαγορεύει την ανάγκη τόσο για προληπτική όσο και θεραπευτική παρέμβαση. Παράλληλα όμως η Κύπρος έχει το χαμηλότερο ποσοστό δαπάνης σε σχέση με το ΑΕΠ στην μακροχρόνια φροντίδα (0,2%). Λαμβάνοντας υπόψη ότι η φυσική ή νοητική αναπηρία που μειώνει την αυτοεξυπηρέτηση αυξάνεται με την ηλικία καθώς επίσης η προβλεπόμενη αύξηση στον αριθμό ηλικιωμένων που θα χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας (λόγω οικονομικής κρίσης αλλά και λόγω των δημογραφικών αλλαγών) θεωρείται βέβαιο πως θα υπάρξει μεγάλη επίπτωση στα δημόσια οικονομικά του Κράτους ειδικά αν δεν ληφθούν οι απαραίτητες προληπτικές και πολιτικές ενέργειες.

Επίσης, η επιδείνωση της κοινωνικής κατάστασης θα έχει αντίκτυπο τόσο στην παιδεία όσο και στη στέγαση. Η Κύπρος συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με το ψηλότερο ποσοστό των δημόσιων δαπανών τους στην εκπαίδευση (7,9% το 2011) σε σχέση με το

²⁵ Ενώ ο δείκτης S80/S20 επηρεάζεται από αλλαγές μόνο στο 1^ο και 5^ο πεμπτημόριο, ο συντελεστής Gini επηρεάζεται από τη συνολική κατανομή του εισοδήματος και επομένως δίνει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

²⁶ Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας με 3,1 θανάτους για κάθε 1.000 ζωντανές γεννήσεις, προσδοκώμενη διάρκεια ζωής κατά τη γέννηση 79,3 χρόνια για τους άνδρες και 83,1 χρόνια για τις γυναίκες, αριθμός ατόμων ανά ιατρό σε 335, για το έτος 2011. Στατιστική Υπηρεσία, Στατιστικές Υγείας και Νοσοκομείων, 2011

ΑΕΠ²⁷. Το ποσοστό των ατόμων που αποχωρούν πρόωρα από την εκπαίδευση και κατάρτιση σημείωσε σημαντική μείωση (9,1% το 2013) και ξεπέρασε τον εθνικό στόχο που τέθηκε στην Στρατηγική Ευρώπη 2020 (10%). Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2013 το ποσοστό της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο ήταν το χαμηλότερο που σημειώθηκε ποτέ. Το γεγονός αυτό πιθανόν να οφείλεται σε 2 λόγους: Πρώτο, ο αριθμός των μεταναστών μειώθηκε στα σχολεία λόγω του ότι αρκετοί μετανάστες αποφάσισαν να επιστρέψουν στη χώρα τους λόγω της οικονομικής κρίσης και δεύτερο, λόγω του ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση, με τα μέτρα που υιοθετήθηκαν πρόσφατα, προσφέρει εναλλακτικές διαδρομές για τους αδύνατους μαθητές. Επίσης, τα υφιστάμενα προγράμματα αλλά και η οικονομική κρίση συνέτειναν στην σημαντική αύξηση των μαθητών που επιλέγουν τις Τεχνικές Σχολές. Κατά τα τελευταία 3 χρόνια, το ποσοστό των μαθητών που φοιτούν σε Τεχνικές Σχολές αυξήθηκε στο 19% από 13%²⁸.

Η Κύπρος έχει καταφέρει να το διατηρήσει σε ψηλά επίπεδα το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 30-34 χρονών με προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ξεπερνώντας τον εθνικό στόχο που τέθηκε στην Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (49,9% το 2012 και 47,8% το 2013). Υπάρχουν όμως ανησυχίες ότι λόγω της οικονομικής κρίσης και της μείωσης στα εισοδήματα των πλείστων νοικοκυριών, λιγότερα άτομα θα είναι σε θέση να παρακολουθούν προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο μέλλον²⁹.

Η στέγαση στην Κύπρο μπορεί να θεωρηθεί ότι διατηρείται σε ιδιαίτερα καλή κατάσταση αφού φαινόμενα έλλειψης στέγασης σπανίζουν και ένα μεγάλο ποσοστό των κατοικιών είναι ιδιόκτητες. Με την οικονομική κρίση όμως διαφάνηκε ότι ένας μεγάλος αριθμός πολιτών συνήψε δάνεια για την απόκτηση της κατοικίας του, τα οποία σήμερα δεν εξυπηρετούνται γεγονός που δημιουργεί ανησυχίες για τα στεγαστικά δεδομένα αυτών των νοικοκυριών.

Σύμφωνα με την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC), το 2013 τα νοικοκυριά στην Κύπρο, ξόδευσαν το 13,1% του διαθέσιμου εισοδήματος τους στο κόστος στέγασής τους ενώ τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχει-

²⁷ Eurostat, European Commission, *European Social Statistics, 2014*

²⁸ Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα 2014

²⁹ Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα 2014

ας³⁰ ξόδευαν το 20,3% και στα φτωχά μονογονεϊκά νοικοκυριά το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 28,3%. Επίσης, το 20,7% των μονογονεϊκών νοικοκυριών που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας καθυστέρησαν να πληρώσουν τις δόσεις υποθήκης ή ενοικίου λόγω οικονομικών δυσκολιών σε αντίθεση με το 13% του γενικού πληθυσμού που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας (το ποσοστό αυτό στο γενικό πληθυσμό ανέρχεται στο 8,8%).

Λαμβάνοντας υπόψη το υφιστάμενο, αλλά και το άμεσα προβλεπόμενο οικονομικό / παραγωγικό / αναπτυξιακό περιβάλλον, η εκτίμηση των αναπτυξιακών αδυναμιών, πλεονεκτημάτων, δυνατοτήτων, απειλών και ευκαιριών (ανάλυση SWOT) παρουσιάζεται αμέσως πιο κάτω σε σχετικό Πίνακα. Από την ανάλυση SWOT σε συνάρτηση με την προηγηθείσα κοινωνικό-οικονομική ανάλυση μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα για τις αναπτυξιακές ανάγκες της Κύπρου.

³⁰ Δηλαδή είναι κάτω από το 60% του μέσου ισοδύναμου εισοδήματος

Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες
<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη δικτύου ασφαλείας για τις πλέον ευάλωτες ομάδες μέσω επιδοματικής πολιτικής • Δυνατό κοινωνικό δίκτυο [αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ) και ΜΚΟ] • Χαμηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου • Διαρθρωτικές αλλαγές όπως στο συνταξιοδοτικό σύστημα για τη βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης • Υψηλό επίπεδο τεχνολογίας στη δημόσια υπηρεσία • Ύπαρξη μικρών και μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Επιδείνωση συνθηκών εργασίας, αύξηση μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων, μείωση μισθών και εισοδημάτων • Απουσία θεσμοθετημένου ρόλου των τοπικών αρχών στην κοινωνική προστασία • Αναντιστοιχία μεταξύ της αγοράς εργασίας και των προσόντων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης • Απουσία συνεκτικού και ενιαίου πλαισίου για τη συστηματική παρακολούθηση και την ορθή αξιολόγηση των ενεργών πολιτικών απασχόλησης
Ευκαιρίες / Προκλήσεις	Απειλές / Κίνδυνοι
<ul style="list-style-type: none"> • Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για να ανταποκριθούμε στις αδυναμίες του υφιστάμενου συστήματος (συνταξιοδοτικό, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, σύστημα πρόνοιας) • Εξεύρεση τρόπων ενδυνάμωσης των ΑΤΑ και ανάληψης περισσότερων αρμοδιοτήτων στον κοινωνικό τομέα • Εξορθολογισμός της οικονομικής χορηγίας προς ΑΤΑ και ΜΚΟ • Αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων στον τομέα της απασχόλησης, εκπαίδευσης / κατάρτισης • Συντονισμός / διασύνδεση των δημόσιων υπηρεσιών για υλοποίηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με σκοπό τη μείωση του κατακερματισμού των πολιτικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση επιπέδου εξάρτησης στις προνοιακές οικονομικές παροχές • Δημοσιονομικές δυσκολίες για στήριξη των ΑΤΑ και ΜΚΟ για τη δημιουργία κοινωνικών προγραμμάτων • Μικρή σε αριθμό δυναμική των υπηρεσιών έρευνας στην Κύπρο • Αδυναμία των υπηρεσιών απασχόλησης να ανταποκριθούν στον αυξημένο αριθμό ανέργων • Αδυναμία πρόσβασης ΜΜΕ στη χρηματοδότηση • Δημογραφικές αλλαγές, μείωση εισοδήματος νοικοκυριού και άρα μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης απειλούν τη μελλοντική βιωσιμότητα και επάρκεια των συντάξεων

Ενότητα 3: Πρόσφατες Εξελίξεις

Η ενότητα αυτή επικεντρώνεται σε μια σύντομη περιγραφή των πρόσφατων εξελίξεων καθώς επίσης και κάποιων από τα υφιστάμενα μέτρα [για αναλυτικότερη κατάσταση με τα υφιστάμενα μέτρα δέστε τον οδικό χάρτη (Παράρτημα 1)]. Συγκεκριμένα η ενότητα αυτή κάνει αναφορά σε εξελίξεις για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, για θέματα συντάξεων, υγείας και για θέματα παιδείας.

Αγορά Εργασίας

Κατά την περίοδο 2013-2014³¹ έχει σημειωθεί πρόοδος στα μέτρα που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων και στην αντιμετώπιση των αδυναμιών του ισχύοντος συστήματος ενεργητικών πολιτικών της αγοράς εργασίας.

Σήμερα, μια μεγάλη πρόκληση της οικονομίας της χώρας είναι η δημιουργία κατάλληλου αριθμού νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας. Ως εκ τούτου, η κύρια έμφαση των μέτρων που υλοποιήθηκαν το 2013 και συνεχίζονται για το 2014 σχετίζονται με τη διευκόλυνση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν επιδοτούμενα προγράμματα απασχόλησης, τοποθετήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, ενίσχυση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των ανέργων, προώθηση της επιχειρηματικότητας, επέκταση των ωρών εργασίας των καταστημάτων λιανικής πώλησης και καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας³².

Τα μέτρα στοχεύουν να εξυπηρετήσουν μια σειρά από πρόσθετους στόχους, όπως την υποστήριξη των τομέων που έχουν πολλές δυνατότητες ανάπτυξης, τη διευκόλυνση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία, τη βελτίωση της ελκυστικότητας των τεχνικών επαγγελματιών, την αντιστοιχία δεξιοτήτων και μακροχρόνιας ανεργίας, την προώθηση της καινοτομίας και καταπολέμησης της ανεργίας των νέων. Για το σκοπό αυτό, η χώρα έχει ετοιμάσει σχέδιο δράσης για την απασχόληση των νέων, μέρος του οποίου είναι το

³¹ Αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων του 2014 για την ΚΥΠΡΟ, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, SWD(2014) 414 final

³² Cyprus NRP, 2014

Σχέδιο Εγγύησης για τη Νεολαία που έχει υποβληθεί στην Επιτροπή για σχόλια περί το τέλος του 2013³³.

Το σχέδιο υλοποίησης της Εγγύησης για τη Νεολαία, καλύπτει στο παρόν στάδιο την περίοδο 2014-2016, αποτελώντας μέρος ενός ευρύτερου εθνικού σχεδίου δράσης για την απασχόληση των νέων, το οποίο απευθύνεται επίσης και στη νεολαία που δεν καλύπτεται από το πλαίσιο της Εγγύησης για τη Νεολαία (όπως η ηλικιακή ομάδα 25-29). Τα μέτρα που προβλέπονται στο σχέδιο υλοποίησης της Εγγύησης για τη Νεολαία περιλαμβάνουν πρώιμη παρέμβαση και επαγγελματικό προσανατολισμό για νέους που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, στοχοθετημένες επιδοτήσεις της απασχόλησης, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προγράμματα βελτίωσης των δεξιοτήτων, προώθηση της επιχειρηματικότητας, δημόσια και κοινωνικά προγράμματα και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της ικανότητας των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης να παρέχουν εξατομικευμένες υπηρεσίες και να προβαίνουν σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης. Ορισμένα άλλα σχέδια / προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο που έχουν ως στόχο να στηρίξουν την απασχόληση, απευθύνονται σε μη ενεργές γυναίκες, ανέργους νέους πτυχιούχους πανεπιστημίου, αυτοαπασχολούμενους, καθώς και άλλες ομάδες ευάλωτων ατόμων³⁴.

Η Κύπρος έχει αναλάβει μια συνολική μεταρρύθμιση των ενεργητικών πολιτικών της αγοράς εργασίας, βελτιώνοντας το σχεδιασμό, τη διοικητική διαχείριση και την παρακολούθηση των διαφόρων μέτρων. Όσον αφορά τη διοικητική διαχείριση των εν λόγω σχεδίων, αναπτύχθηκε ενιαίο πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, που πρόκειται να εφαρμοστεί σε όλες τις ενεργητικές πολιτικές της αγοράς εργασίας, και διαμορφώνεται μια κοινή βάση δεδομένων, ούτως ώστε να βελτιωθεί ο συντονισμός και η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων φορέων υλοποίησης.

Επιπρόσθετα, δύο από τα μέτρα που πρόσφατα υιοθετήθηκαν έχουν ολοκληρωθεί με επιτυχία με την τοποθέτηση περίπου 2.000 αποφοίτων πανεπιστημίου για την απόκτη-

³³ Cyprus NRP, 2014

³⁴ Αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων του 2014 για την ΚΥΠΡΟ, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, SWD(2014) 414 final

ση εργασιακής εμπειρίας σε επιχειρήσεις / οργανισμούς και με την αξιοποίηση 1.257 ανέργων στην Ξενοδοχειακή και Επισιτιστική Βιομηχανία και τον Τουρισμό. Τρίτο μέτρο που είχε ως στόχο την απασχόληση με ευέλικτες μορφές, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί με την εργοδότηση 860 ανέργων (βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία για την υπογραφή συμφωνιών απασχόλησης για ακόμη 140 άνεργους). Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2014 εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο η Εθνική Στρατηγική Δια Βίου Μάθησης 2014-2020. Πρόσθετα, διάφορα μέτρα έχουν ανακοινωθεί για το 2014, έξι από τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει:

- Δύο μέτρα συνολικού προϋπολογισμού € 17 εκατ. για την τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας για 6 μήνες, 2.500 νέων ανέργων κάτω των 25 ετών με εκπαίδευση κατώτερης δευτεροβάθμιας, ανώτερης δευτεροβάθμιας και μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 2.500 νέων ανέργων κάτω των 35 ετών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με περιορισμένη εργασιακή εμπειρία.
- Δύο μέτρα για την υποστήριξη των επιχειρήσεων του τομέα του λιανικού εμπορίου. Το πρώτο έχει ως στόχο να διατηρήσει 1.000 θέσεις εργασίας σε μικρές επιχειρήσεις του εν λόγω τομέα που απασχολούν 1 έως 4 υπαλλήλους και το άλλο στοχεύει στο να διευκολυνθεί η εκπαίδευση και μετέπειτα η απασχόληση 1.000 δικαιούχων επιδόματος ανεργίας, σε επιχειρήσεις του συγκεκριμένου τομέα που απασχολούν 1- 49 εργαζόμενους.
- Δύο μέτρα για τη στήριξη των επιχειρήσεων της Ξενοδοχειακής Βιομηχανίας. Το πρώτο στοχεύει στη στήριξη Ξενοδοχείων μέσω της βελτίωσης των δεξιοτήτων των εργαζομένων τους και στην ταυτόχρονη μείωση της περιόδου προσωρινής αναστολής των δραστηριοτήτων τους λόγω εποχικότητας. Το δεύτερο στοχεύει στην διευκόλυνση της εκπαίδευσης και επακόλουθης απασχόλησης σε Ξενοδοχεία, 1.500 μακροχρόνια ανέργων χωρίς εμπειρία στο συγκεκριμένο τομέα³⁵.
- Σχέδιο για την εργοδότηση ανέργων το οποίο αποσκοπεί στη μείωση της ανεργίας μέσω της παροχής κινήτρων προς τους εργοδότες για την πρόσληψη ανέργων. Το Σχέδιο καλύπτει επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς οικονομικών δραστηριοτήτων, εκτός από επιχειρήσεις που ασχολούνται με την πρωτογενή παραγωγή γεωργικών

³⁵ Cyprus NRP, 2014

προϊόντων και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Μέτρα σε εξέλιξη

Μεταξύ των μέτρων που έχουν τεθεί σε ισχύ και η εφαρμογή τους συνεχίζεται το 2014 είναι η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία, τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τα προγράμματα κατάρτισης για νεοπροσληφθέντες απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα ταχύρρυθμα προγράμματα αρχικής κατάρτισης, τα προγράμματα κατάρτισης για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανέργων και τα σχέδια για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του οικονομικά αδρανούς δυναμικού³⁶.

Συντάξεις

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της δημογραφικής γήρανσης στο συνταξιοδοτικό σύστημα, η Κύπρος υιοθέτησε μια σειρά μεταρρυθμίσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα του συστήματος.

Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις υιοθετηθήκαν λαμβάνοντας υπόψη και τις υποχρεώσεις που θέτει το Μνημόνιο Συναντίληψης το οποίο προνοεί για:

- την εφαρμογή περαιτέρω μεταρρυθμίσεων στο συνταξιοδοτικό σύστημα για αντιμετώπιση της προβλεπόμενης αύξησης στις συνταξιοδοτικές δαπάνες ώστε i) να μειωθεί η αύξηση στις δαπάνες για τις συντάξεις ii) να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος και iii) να περιοριστεί η δημοσιονομική επιδότηση του Γενικού Συστήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΓΣΚΑ) για πιστωμένες εισφορές για υφιστάμενους και μελλοντικούς συνταξιούχους και για συντάξεις χωρίς συνεισφορές.
- τη διασφάλιση ότι όλα τα μέτρα που έχουν ληφθεί για το Σχέδιο Συντάξεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΣΣΔΥ) θα εφαρμοστούν επίσης στα συνταξιοδοτικά συστήματα

³⁶ Cyprus NRP, 2014

στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και στα συνταξιοδοτικά συστήματα των ωρομίσθιων δημοσίων υπαλλήλων.

- την εξέταση επιπρόσθετων μεταρρυθμίσεων σε περίπτωση που μελλοντικές αναλογιστικές μελέτες αναδείξουν ότι το σύστημα δεν είναι οικονομικά βιώσιμο μακροπρόθεσμα.

Η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος που έχει ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο του 2012 περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης, στην καθιέρωση αντικινήτρων για την πρόωρη συνταξιοδότηση και στη μείωση της γενναιοδωρίας των συνταξιοδοτικών παροχών. Τα μέτρα αυτά επηρεάζουν τόσο το Γενικό Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΓΣΚΑ), όσο και το Σύστημα Συντάξεων των Δημοσίων Υπαλλήλων (ΣΣΔΥ) καθώς και τα συστήματα συντάξεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα³⁷.

Οι μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στην εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ΓΣΚΑ και στον περιορισμό των μελλοντικών αυξήσεων του ΣΣΔΥ. Οι αντίστοιχες τροποποιήσεις στην νομοθεσία για τις συντάξεις αφορούν τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο Ν.193 (Ι) / 2012 - τέθηκε σε ισχύ στις 21 του Δεκέμβρη του 2012 και τον Περί Συντάξεων Νόμο Ν.216 (Ι) / 2012 - τέθηκε σε ισχύ στις 28 του Δεκέμβρη 2012.

Ακολουθεί μια επισκόπηση των πιο πάνω μέτρων μεταρρύθμισης που ήδη άρχισαν να εφαρμόζονται σταδιακά:

i. Πρόωρη συνταξιοδότηση

- ΓΣΚΑ - Από την 1η Ιανουαρίου 2013, εφαρμόζεται αναλογιστική μείωση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από το ΓΣΚΑ κατά 0,5% ανά μήνα για συνταξιοδοτήσεις που γίνονται νωρίτερα από τη κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Η πρόνοια αυτή συνάδει με τη σχεδιαζόμενη αύξηση του κατώτατου ορίου ηλικίας για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης χωρίς αναλογιστική μείωση στα 65 (κατά 6 μήνες ανά έτος) η οποία ισχύει μεταξύ 2013 και 2016.

³⁷ Αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων του 2014 για την ΚΥΠΡΟ, ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, SWD(2014) 414 final

- ΣΣΔΥ- εισαγωγή συντελεστών πρόωρης συνταξιοδότησης: το ύψος της σύνταξης θα υπόκειται σε αναλογιστική μείωση βάσει ορισμένων συντελεστών, αλλά επηρεάζεται μόνο το μέρος που αντιστοιχεί σε υπηρεσία μετά την 1.1.2013.

ii. Ηλικία συνταξιοδότησης

- ΓΣΚΑ - Εισαγωγή αυτόματης ρύθμισης της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησης κάθε 5 έτη σε συνάρτηση με τις αλλαγές στο προσδόκιμο ζωής κατά τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης. Θα εφαρμοστεί το 2018 και η πρώτη αναθεώρηση θα καλύψει την περίοδο 2018-2023.
- ΣΣΚΥ – Η πρόωρη και κανονική ηλικία συνταξιοδότησης αυξάνεται σταδιακά. Η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης αυξάνεται σταδιακά κατά 2 έτη 63-65 για την περίοδο 2013-16.

iii. Ασφαλιστικές προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος

- ΓΣΚΑ - Από 1 Απριλίου 2013, γίνεται σταδιακή αύξηση της ελάχιστης περιόδου εισφορών για θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη γήρατος ώστε αυτή να αυξηθεί σε 15 έτη από 10 που ήταν (ένα έτος ετησίως), η οποία θα ολοκληρωθεί το 2017.

iv. Επίπεδο των συντάξεων

- ΓΣΚΑ - Παγιοποίηση των συντάξεων (όλων των τύπων), για την περίοδο 2013-2016 και κατάργηση της αύξησης των συντάξεων για εξαρτώμενο σύζυγο που εργάζεται (αυτό ισχύει μόνο για τους νέους συνταξιούχους).
- ΣΣΔΥ - Η σύνταξη που υπολογίζεται για υπηρεσία μετά την 1η Ιανουαρίου 2013, θα βασίζεται στο μέσο μισθό καθ' όλη τη σταδιοδρομία και θα αναπροσαρμόζεται με βάση τις μεταβολές των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών του ΓΣΚΑ. Ο συντελεστής υπολογισμού των κατ' αποκοπήν παροχών για την υπηρεσία μετά την 1η Ιανουαρίου 2013, βασίζεται στο συντελεστή 14/3, ανεξάρτητα από τη συνολική περίοδο υπηρεσίας.

v. Τιμαριθμική προσαρμογή των συντάξεων

- ΣΣΔΥ - μελλοντικές αυξήσεις του ΣΣΚΥ στις καταβαλλόμενες συντάξεις θα είναι στο 50% του ρυθμού αύξησης της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής της ΑΤΑ κατά το προηγούμενο έτος (που ορίζεται από τον περί Προϋπολογισμού Νόμο).

vi. Αύξηση των εισφορών

• ΓΣΚΑ - Αύξηση των εισφορών, από 1.1.2014, των μισθωτών και των εργοδοτών κατά 1 ποσοστιαία μονάδα (π.μ.) πέραν της αύξησης που θεσμοθετήθηκε και τέθηκε σε ισχύ το 2014 με βάση τη μεταρρύθμιση του ΓΣΚΑ του 2009 - η ανωτέρω αύξηση κατανέμεται ως εξής: 0,5 π.μ. από τους μισθωτούς και 0,5 π.μ. από τους εργοδότες και 1 π.μ. στην περίπτωση των αυτοτελώς εργαζομένων.

Μια ειδική αναλογιστική μελέτη διεξήχθη το 2013, προκειμένου να αξιολογήσει τον οικονομικό αντίκτυπο των παραπάνω μέτρων μεταρρύθμισης επί της δημόσιας δαπάνης για τις συντάξεις, με βάση δημογραφικά και οικονομικά δεδομένα που έχουν συμφωνηθεί με την ομάδα εργασίας για τη γήρανση (AWG) της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής (EPC). Τα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης, τα οποία αξιολογήθηκαν και εγκρίθηκαν από το AWG τον Σεπτέμβριο του 2013, έδειξαν ότι οι δημόσιες δαπάνες για τις συντάξεις αναμένεται να μειωθούν σημαντικά κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες ως ποσοστό του Α.Ε.Π. έως το 2060.

Υπηρεσίες Υγείας

i. Παροχή Φροντίδας Υγείας

Από την 1/8/2013 τέθηκαν σε ισχύ νέες ρυθμίσεις σε σχέση με την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα δημόσια νοσηλευτήρια. Οι νέες ρυθμίσεις περιλαμβάνουν νέες προϋποθέσεις για εξασφάλιση ταυτοτήτων νοσηλείας, κατάργηση της κατηγορίας δικαιούχων B³⁸, διαφοροποίηση των εισοδηματικών κριτηρίων, εισαγωγή νέων τελών για φάρμακα και εργαστηριακές εξετάσεις, καθώς επίσης και αύξηση των τελών που καταβάλλονται για τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Επιπρόσθετα, υπάρχει συνεχής επέκταση της υπηρεσίας κοινοτικής γενικής νοσηλευτικής / κατ' οίκον νοσηλείας σε όλες τις επαρχίες (αστικά και αγροτικά) της Κύπρου (συμπεριλαμβανομένης και κατ' οίκον φροντίδας ατόμων με μηχανική υποστήριξη αναπνοής). Παράλληλα, υπάρχει συνεχής ανάπτυξη των υπηρεσιών/ προγραμμάτων της

³⁸ Ταυτότητα νοσηλείας Β χορηγείται σε άγαμους, χήρους, διαζευγμένους ή έγγαμους που δε συζούσαν με το ή τη σύζυγό του, χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, των οποίων τα εισοδήματα υπερέβαιναν τα €15.378, και όχι τα €20.503, και σε μέλη οικογένειας των οποίων τα εισοδήματα υπερέβαιναν το ποσό των €30.755 και όχι τα €37.5890, αυξανόμενο κατά €1.708 για κάθε εξαρτώμενο τέκνο.

κοινοτικής νοσηλευτικής ψυχικής υγείας, σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς φορείς όπως κέντρα ημέρας ηλικιωμένων, κοινότητες (π.χ. «Πρόγραμμα Νοητικής Ενδυνάμωσης» που αφορά άτομα άνω των 65 ετών που παρουσιάζουν γνωστικές διαταραχές - άνοια και συναφείς διαταραχές). Η παροχή νοσηλευτικής φροντίδας παραχωρείται σε πενθήμερη βάση (07:30- 15:00).

Τέλος, οι νοσηλευτές ψυχικής υγείας σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Αντιναρκωτικό Σύνδεσμο, παρέχουν υπηρεσίες και παρεμβάσεις για την πρόληψη και μείωση της μετάδοσης μολυσματικών ασθενειών ανάμεσα στους χρόνιους χρήστες ουσιών (με επιβαρυνμένη σωματική και ψυχική υγεία), υπηρεσίες ανταλλαγής συριγγών, παροχή προφυλακτικών καθώς και παρεμβάσεις εκτός δομής (outreach work, street work). Πρωτοποριακό και καινοτόμο πρόγραμμα για τα κυπριακά δεδομένα που έρχεται να καλύψει ένα μεγάλο κενό στην Εθνική Στρατηγική για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων 2013 - 2014 στον πυλώνα της Μείωσης της Βλάβης.

ii. Πρόληψη για την υγεία

Έναρξη προγράμματος προσυμπτωματικού έλεγχου του καρκίνου του παχέος εντέρου που ξεκίνησε στην Κύπρο το Μάρτιο του 2013 με πιλοτικές εφαρμογές και αναμένεται να επεκταθεί σταδιακά. Το πρόγραμμα παρέχεται από το Υπουργείο Υγείας, δωρεάν για τον πληθυσμό-στόχο, που είναι Κύπριοι ηλικίας μεταξύ 50-69 ετών. Η πρώτη πιλοτική διαλογή πραγματοποιήθηκε σε 2 μικρές κοινότητες στην επαρχία της Λάρνακας και υπήρξε συμμετοχή στο 33,3%.

iii. Η-Υγεία (E-Health)

Κατά τη διάρκεια του 2013, υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες διαδικασίες:

(A) Η εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Συστήματος Πληροφοριών Υγείας (IHIS) σε περισσότερα Κέντρα Υγείας.

(B) Το σύστημα συνταγογράφησης και επεξεργασίας τιμολογίων των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών σε όλα τα Κέντρα Υγείας.

(Γ) Το σύστημα αρχειοθέτησης εικόνων και επικοινωνίας (Picture archiving and communication systems (PACS)) σε αριθμό νοσοκομείων σε όλη την Κύπρο, όπου τα αποτελέσματα των ακτινογραφιών παρέχονται στον ασθενή ηλεκτρονικά.

(Δ) Η Η-υπηρεσία για την πρόσκληση δωρητών αίματος για αιμοδοσία μέσω μηνυμάτων κειμένου (SMS), στοχεύοντας στην ταχύτερη συλλογή αίματος σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

(Ε) Το λογισμικό για την παραγγελία εξειδικευμένων, ακριβών εξετάσεων αίματος και λήψη των αποτελεσμάτων μέσω διαδικτύου.

(ΣΤ) Οι πλατφόρμες εκπαίδευσης μέσα στα πλαίσια του προγράμματος Interreg:

- (i) Tilepromitheas: για Επαγγελματίες Υγείας της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας, καθώς επίσης για εκπαίδευση των πολιτών για την αρχική αντιμετώπιση σοβαρών καταστάσεων και απειλητικών για τη ζωή συνθηκών και διευκολύνει την παρακολούθηση των ασθενών με χρόνιες παθήσεις, που ζουν στην κοινότητα.
- (ii) Telerehabilitation-Novel: πιλοτική εφαρμογή για τις υπηρεσίες καρδιοαναπνευστικής αποκατάστασης στην κοινότητα, με βάση την τηλεϊατρική.

Παιδεία

Στο πλαίσιο των ευρύτερων σχεδιασμών της Κυβέρνησης για τη Μεταρρύθμιση και τον Εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας, εμπειρογνώμονες της Παγκόσμιας Τράπεζας, έχουν καταθέσει μη δεσμευτικές εισηγήσεις στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού με στόχο τον εκσυγχρονισμό του δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στη διοικητική δομή του Υπουργείου και σε ζητήματα ευρύτερης εκπαιδευτικής πολιτικής. Η διεξαγωγή της μελέτης αυτής έγινε στα πλαίσια των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η Κυπριακή Δημοκρατία με το Μνημόνιο Συναντίληψης³⁹.

Παράλληλα, διορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, Επιστημονική Επιτροπή, με όρους εντολής την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και στο πλαίσιο αυτό τέθηκε και το ζήτημα των Αναλυτικών και Ωρολογίων Προγραμμάτων. Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας και

³⁹ Ετήσια Έκθεση 2013, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Πολιτισμού προβαίνει στην αξιολόγηση της μέχρι σήμερα πορείας της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, με σκοπό τη διακρίβωση του οφέλους από τα διάφορα μέτρα και προγράμματα σε σχέση με τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί τα προηγούμενα χρόνια, τον εντοπισμό προβλημάτων και αδυναμιών και τον επανασχεδιασμό μέτρων και προγραμμάτων, όπου αυτό κριθεί αναγκαίο⁴⁰.

Ταυτόχρονα, προχώρησε η σύσταση της Διατμηματικής Επιτροπής για την αξιολόγηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων (ΔΕΑ/ΑΠ) και για την προώθηση σχετικών θεμάτων πολιτικής⁴¹.

⁴⁰ Ετήσια Έκθεση 2013, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

⁴¹ Ετήσια Έκθεση 2013, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Ενότητα 4: Εθνικοί Στόχοι και Στρατηγική 2014-2020

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης προκύπτουν βασικά αλλά και επιμέρους συμπεράσματα, τα οποία αποτελούν το σημείο εκκίνησης για τον προσδιορισμό των γενικότερων στόχων και ακολούθως της αναπτυξιακής Στρατηγικής της Κυπριακής Δημοκρατίας για την κοινωνική πολιτική για την περίοδο 2014-2020. *Σημειώνεται ότι η εν λόγω Στρατηγική υπόκειται σε αναθεώρηση σε περίπτωση αλλαγών που συνεπάγονται στην κατάρτιση νέων στόχων έπειτα από σχετική αξιολόγηση των προγραμμάτων.*

Επίκεντρο της προσπάθειας του Κράτους είναι η καλύτερη αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, με τη συγκρότηση ενός ισχυρού και αποτελεσματικού κοινωνικού κράτους, την ανάκαμψη της οικονομίας, την ευημερία των πολιτών και την ταχεία και ισορροπημένη ανάπτυξη μέσα σε συνθήκες σταθερότητας, δικαιοσύνης και κοινωνικής συνοχής.

Δέσμευση της Κυπριακής Κυβέρνησης τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα είναι να λειτουργήσει ως σταθερός, αποτελεσματικός και αξιόπιστος αρωγός του πολίτη, με πλήρη σεβασμό και στοχευμένη στήριξη στις οικονομικά και κοινωνικά ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, για την όσο το δυνατόν πιο ικανοποιητική αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Επιδίωξη της είναι όπως, μέσω μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και πολιτικής πλήρους εκμετάλλευσης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αξιοποιηθεί το εργατικό δυναμικό και οι νέοι ώστε, διά της επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού, να επιτευχθεί η βελτίωση της απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας και παράλληλα να διασφαλίσει ότι τα άτομα που δεν έχουν τα μέσα για ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης να μπορούν να επωφεληθούν από μια σειρά κοινωνικών μέτρων χωρίς αυτό να επιβαρύνει περισσότερο τα δημοσιονομικά του Κράτους.

Στο πλαίσιο αυτό καίριος στόχος της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η εισαγωγή **βιώσιμων συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και υγείας** καθώς επίσης και η διατήρηση και ενδυνάμωση της οικογένειας, κοινωνίας και τοπικών αρχών ώστε να μπορέσει ο καθένας να ανταποκριθεί στο ρόλο του. Για επίτευξη του στόχου αυτού η Κυπριακή Δημοκρατία στοχεύει στην εφαρμογή μιας σειράς θετικών μέτρων ώστε να καλύπτουν τις α-

νάγκες συγκεκριμένων ατόμων / ομάδων που χρήζουν επιπρόσθετης στήριξης όπως είναι τα παιδιά, άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένοι που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας αλλά και άτομα που βρίσκονται παγιδευμένα στις προνοιακές παροχές

Οι πιο πάνω στόχος συνάδει και με τους στόχους που έχουν τεθεί στο Μνημόνιο Συναντίληψης και το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής της Κυπριακής Δημοκρατίας. Συγκεκριμένα, οι στόχοι που έχουν τεθεί αφορούν:

- Τη μεταρρύθμιση του συστήματος πρόνοιας ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των δημόσιων πόρων, ενώ ταυτόχρονα να διατηρείται η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των ωφελημάτων πρόνοιας και των κινήτρων για ανάληψη εργασίας. Δεδομένου ότι το σύστημα πρόνοιας της Κύπρου περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ατομικών ωφελημάτων που παρέχονται από διαφορετικά Υπουργεία και Τμήματα, η επικείμενη μεταρρύθμιση καλύπτει τον εξορθολογισμό των διαθέσιμων ωφελημάτων μέσω της συγχώνευσης και σταδιακής κατάργησης ωφελημάτων και ενσωμάτωσης τους κάτω από τη διοίκηση του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Τη βελτίωση της στόχευσης των επιδομάτων και παροχή κινήτρων για εργασία ώστε να αποφευχθεί η παγίδευση των επωφελουμένων στις παροχές. Στόχος είναι η ετοιμασία και εφαρμογή σφαιρικής μεταρρύθμισης των παροχών, ώστε να επιτευχθεί κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της οικονομικής βοήθειας και των κινήτρων για ανάληψη εργασίας, η στόχευση εισοδηματικής στήριξης των πιο ευάλωτων, η ενίσχυση των πολιτικών ενεργοποίησης και περιορισμός των επιπτώσεων της αυξημένης ανεργίας στα δημόσια οικονομικά, και η παροχή βοήθειας για άμβλυνση των επιπτώσεων της δυσμενούς ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης.
- Τη διασφάλιση ότι με τη σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση των παροχών, η κοινωνική βοήθεια θα χρησιμεύει ως δίκτυ ασφαλείας για διατήρηση ενός ελάχιστου εισοδήματος για εκείνους που δεν είναι σε θέση να υποστηρίξουν ένα βασικό επίπεδο ζωής, ενώ θα προστατεύει τα κίνητρα για την ανάληψη εργασίας από μόνοι τους.
- Όσον αφορά την αγορά εργασίας οι στόχοι είναι η υλοποίηση της μεταρρύθμισης του συστήματος τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, που να αντιστοιχεί με τη διασφάλιση βιώσιμης βελτίωσης στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, και να

επιτρέπει να αντικατοπτρίζονται καλύτερα οι εξελίξεις της παραγωγικότητας στη διαμόρφωση των μισθών.

- Όσον αφορά τον κατώτατο μισθό, στόχος είναι η ευθυγράμμιση οποιωνδήποτε αλλαγών με τις εξελίξεις στην οικονομία και την αγορά εργασίας και πραγματοποίηση της κατόπιν διαβούλευσης και συμφωνίας με τους εταίρους του προγράμματος οικονομικής στήριξης.
- Για τα θέματα υγείας ο στόχος είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας της χρηματοδοτικής δομής και της αποτελεσματικότητας της παροχής δημόσιας φροντίδας υγείας. Το Υπουργείο Υγείας στην παρούσα φάση βρίσκεται στη διαδικασία ετοιμασίας της Στρατηγικής για τα έτη 2015-2017. Στο πλαίσιο αυτό αναμένεται η αναδιάρθρωση των δημόσιων νοσηλευτηρίων μέχρι το δεύτερο τετράμηνο του 2015 και η μηχανογράφηση όλων των κρατικά νοσηλευτηρίων και Κέντρων Υγείας μέχρι το τέλος του 2016 με ένα ενιαίο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας. Θα γίνει σταδιακή εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας μέχρι το τέλος του 2016, σύμφωνα με την αναλογιστική μελέτη και θα εγκατασταθεί σχετικό λογισμικό σύστημα για τη διαχείριση των αποζημιώσεων αυτών που θα συμμετέχουν στο Σχέδιο. Επίσης, θα δημιουργηθεί τομέας Αξιολόγησης Τεχνολογιών Υγείας στις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες και θα διενεργούνται περιοδικές αξιολογήσεις στο καλάθι των δημόσια επιχορηγημένων φαρμακευτικών προϊόντων και υπηρεσιών φροντίδας υγείας. Επιπρόσθετα, έχει προγραμματιστεί ολοκληρωτική αλλαγή του συστήματος υγείας, η οποία αναμένεται να ξεκινήσει εντός του 2015, με τη σταδιακή εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας, του οποίου βασικό χαρακτηριστικό θα είναι η καθολική κάλυψη του πληθυσμού. Οι Κυπριακές αρχές θα εξετάσουν, επίσης, την καθιέρωση ενός συστήματος οικογενειακών ιατρών, για την καλύτερη επίβλεψη της πρόσβασης σε περαιτέρω επίπεδα φροντίδας υγείας στα δημόσια νοσηλευτήρια.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω στόχων, η Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική για την επόμενη δεκάετη επικεντρώνεται σε 5 άξονες προτεραιότητας: (α) Προώθηση της Ευζωίας των Παιδιών, (β) Μεταρρύθμιση του Συστήματος Πρ, (γ) Ενεργός ενσωμάτωση περιλαμβανομένης και της εξασφάλισης επαρκούς εισοδήματος, ένταξη στην αγορά εργασίας

ας και πρόσβαση σε ποιοτικές και προσιτές υπηρεσίες, (δ) Μακροχρόνια φροντίδα και (ε) Αποτελεσματική Διακυβέρνηση (Governance).

α) Προώθηση της Ευζωίας των Παιδιών

Πρωταρχικός στόχος της Στρατηγικής είναι η προώθηση της ευζωίας των παιδιών. Η Στρατηγική για το 2014-2020 για την προώθηση της ευζωίας των παιδιών προσανατολίζεται στη βελτίωση **των δημόσιων επενδύσεων**.

Κύριος άξονας προτεραιότητας του συστήματος πρόνοιας είναι **η προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού** διαφυλάσσοντας την προστασία του από φυσικούς, ηθικούς και άλλους κινδύνους και τη στήριξη και ενδυνάμωση της οικογένειας, με την παροχή προς αυτή βοήθειας, για επίλυση προβλημάτων που απειλούν την ομαλή λειτουργία, οργάνωση και την παραμονή του παιδιού με την οικογένεια του, καθώς επίσης και την αποκατάσταση των ατόμων με δυσλειτουργική συμπεριφορά. Η Κύπρος θεωρείται ότι έχει ένα γερό πλαίσιο παρέμβασης στον τομέα αυτό με παιδοκεντρικές υπηρεσίες. Ο θεσμός αυτός αναμένεται να συνεχίσει αλλά και να ενδυναμωθεί με επιμέρους αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών κατά διαστήματα και σε τομείς που δεν έχουν ήδη αξιολογηθεί⁴², ώστε να υπάρχει συνεχής βελτίωση των υπηρεσιών και επαρκής ανταπόκριση σε νέες ανάγκες. Σημαντικός συντελεστής στην προάσπιση και προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού είναι επίσης είναι και ο θεσμός του Επίτροπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Πέραν αυτού του πλαισίου η Κύπρος αναγνωρίζει το γεγονός ότι για να προστατευτούν τα παιδιά είναι αναγκαία η ευρύτερη επίτευξη **ευημερίας του πολίτη και διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού**. Στο πλαίσιο αυτό είναι αναγκαία η στήριξη / ενδυνάμωση των οικογενειών ώστε να επιλύσουν πρακτικά, οικονομικά και άλλα κοινωνικά ζητήματα που τους εμποδίζουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του παιδιού. Η προσέγγιση του Κράτους είναι μέσω πρωτίστως της οικονομικής στήριξης οικογενειών που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση μέσα από το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ). Το ΕΕΕ σχεδιάστηκε ώστε να δίνεται καθ' όλη τη διάρκεια που μια οικογένεια το χρειάζεται (π.χ. λόγω ανεργίας ή/και μείωση εισοδημάτων) και παράλληλα μέσω κατάλληλων μη-

⁴² Οι αρμόδιες Υπηρεσίες, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, έχουν ήδη προβεί σε διάφορες μελέτες τόσο εσωτερικές όσο και μέσω ανάθεσης για τις υπηρεσίες που παρέχουν όπως είναι οι προληπτικές υπηρεσίες, κηδεμονευτική επιτήρηση και αναδοχή.

χανισμών παρέμβασης, ενδυναμώνεται η οικογένεια με απώτερο στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας ή/και εξεύρεση καλύτερης εργασίας και ανεξαρτητοποίηση από τις προνοιακές παροχές.

Παραμένει προτεραιότητα και πρόκληση για την Κυπριακή Δημοκρατία η διασφάλιση πρόσβασης σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες φροντίδας / εκπαίδευσης των παιδιών κάτω των 5 ετών (σημειώνεται ότι από 5 ετών και άνω η εκπαίδευση / φροντίδα είναι δωρεάν και υποχρεωτική) και ειδικά για κάτω των 3 ετών.

Νέες προκλήσεις που δημιουργούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών φροντίδας σχετίζονται με τη ψηλή ανεργία και τις μειώσεις των εισοδημάτων με επακόλουθο να δημιουργείται κενό μεταξύ της ζήτησης και της παροχής. Παράγοντες όπως είναι η ανεργία, ειδικά στα νεαρά ζευγάρια ή/και μείωση εισοδημάτων οδηγούν στη μείωση της ζήτησης δημιουργώντας αλυσιδωτές συνέπειες όπως είναι η μείωση της παροχής. Παράλληλα όμως θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις σε ποιοτικές και προσιτές δομές φροντίδας ώστε και οι γονείς να είναι διαθέσιμοι να ενταχθούν σε προγράμματα εκπαίδευσης / κατάρτισης και στην απασχόληση.

Στο πλαίσιο αυτό είναι σημαντική η επένδυση στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς επίσης και στις μη-κυβερνητικές οργανώσεις που έχουν ένα μεγάλο ρόλο στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας καθώς επίσης σημαντική είναι και η συνεχής βελτίωση των εργαλείων και μηχανισμών αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών ώστε να διασφαλίζεται το επίπεδο ποιότητας των υπηρεσιών αυτών.

Η στρατηγική για την παιδική φροντίδα αφορά (α) την εισαγωγή υπηρεσιών σε χρήμα / είδος, για να αποζημιώσει το σχετικό υψηλότερο κόστος της φροντίδας για τις οικογένειες για τις οποίες το κόστος φροντίδας / εκπαίδευσης είναι αποτρεπτικό στην εξεύρεση εργασίας, (β) την αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου ελέγχου και ποιότητας των δομών ώστε να διασφαλίζεται καλύτερα η ποιότητα στην παρεχόμενη υπηρεσία (γ) την ανάπτυξη δομών και ενδυνάμωση υφιστάμενων δομών που λειτουργούν τα κοινοτικά/εθελοντικά κέντρα/σταθμοί.

Έχει ήδη δημοσιευθεί Διάταγμα της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που προβλέπει για την κάλυψη των αναγκών παιδικής φροντίδας των επωφελούμενων του ΕΕΕ με την καταβολή ποσών ή/ και με την παροχή υπηρεσιών σε είδος.

Επιπρόσθετα το **εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου** εδώ και χρόνια έρχεται αντιμέτωπο με διάφορες προκλήσεις στη βάση των οποίων απαιτούνται εξειδικευμένες δράσεις που στηρίζουν την ποιοτική εκπαίδευση των παιδιών, συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού σχολικής διαρροής και στηρίζουν παιδιά που οι οικογένειες τους ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Στο πλαίσιο αυτό οι στόχοι της Κυβέρνησης είναι ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων αξιολόγησης και επιμόρφωσης. Σε αυτούς εντάσσεται και η ενίσχυση και αναβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η στήριξη και ενίσχυση κάθε μαθητή με αναγνώριση της διαφορετικότητας, η παροχή εκπαίδευσης και αναβάθμιση του περιεχομένου της και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της. Παράλληλα συνεχίζει η ενίσχυση των ζωνών εκπαιδευτικής προτεραιότητας και η περαιτέρω ενδυνάμωση τους καθώς επίσης και η στήριξη των μαθητών μέσω της εκπαιδευτικής ψυχολογίας και της επαγγελματικής καθοδήγησης, με προγράμματα για την υποδοχή των μεταναστών και προγράμματα που αποσκοπούν στην στήριξη μαθητών με μαθησιακά προβλήματα. Σημαντική είναι επίσης, η υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για την ισότητα ανδρών και γυναικών στην εκπαίδευση, το οποίο καλύπτει την περίοδο 2014-2017.

Η ευζωία των παιδιών απαιτεί πρόσβαση και σε άλλες ποιοτικές υπηρεσίες όπως είναι η **υγειονομική περίθαλψη και στέγαση**. Ως εκ τούτου, η Στρατηγική περιλαμβάνει τις δύο αυτές διαστάσεις.

Η παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και το πλάνο για τη μεταρρύθμιση του τομέα της υγείας στην Κύπρο αποτέλεσαν στόχο πολλών διαδοχικών κυβερνήσεων. Το Μνημόνιο ορίζει ρητά τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για την εισαγωγή ενός **εθνικού συστήματος υγείας** και η πρόκληση παραμένει ότι οι νέες μεταρρυθμίσεις δεν θα επιβάλουν επιπλέον οικονομική επιβάρυνση για τις ευπαθείς ομάδες.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι αδυναμίες που αντιμετωπίζει η υφιστάμενη παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στην Κύπρο δεν έχουν άμεσα αρνητικές επιπτώσεις στις οικογένειες με παιδιά. Λόγω της παιδοκεντρικής προσέγγισης του Κράτους, η Κύπρος λάμβανε όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι κάθε παιδί που ζει στην Κύπρο έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Τα παιδιά και οι έγκυες γυναίκες που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες (π.χ. παράνομοι μετανάστες, Ρόμα κλπ), έχουν διασφαλισμένη την πρόσβαση σε δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, βάσει ειδικών διατάξεων.

Επίσης, η Κύπρος αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα της σωματικής υγείας των παιδιών κατάρτισε πρόσφατα ένα **Εθνικό Διακλαδικό Στρατηγικό Σχέδιο για τον Αθλητισμό και την Υγεία για τα έτη 2014-2016**. Το Στρατηγικό Σχέδιο καταρτίστηκε από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τις τοπικές αρχές και την Αθλητιατρική Εταιρεία Κύπρου και στοχεύει στην προώθηση και συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων στη σωματική δραστηριότητα. Προτεινόμενες στρατηγικές και δράσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν: (α) την προώθηση και καλλιέργεια ενός υγιεινού τρόπου ζωής μέσω σωματικής άσκησης για όλους τους πολίτες (β) συστάσεις για τη φυσική δραστηριότητα για όλες τις ηλικιακές ομάδες (γ) τη συνδρομή της σωματικής δραστηριότητας ως μέσο πρόληψης και προαγωγής της υγείας.

Όσον αφορά τη στέγαση, η Κύπρος δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα φαινόμενα έλλειψης στέγης και τέτοια περιστατικά προκύπτουν σπάνια, τα οποία τυγχάνουν άμεσης αντιμετώπισης μέσω του προνοιακού συστήματος. Επίσης, η στεγαστική πολιτική της Κύπρου που σχετικά κίνητρα για την ιδιοκτησία ενός σπιτιού, συντείνει στη διατήρηση ψηλών ποσοστών ιδιοκατοίκησης. Επίσης, παρέχονται και πρόσθετα μέσα όπως είναι η επιδότηση ενοικίου, μέσω του ΕΕΕ, καθώς και παροχές σε χρήμα για τη βελτίωση των συνθηκών στέγασης ευάλωτων ατόμων. Πρόκληση και στόχος στο πλαίσιο του ευρύτερου εξορθολογισμού είναι να **διατηρηθούν αυτά τα επίπεδα στέγασης** της Κύπρου παρά τις διάφορες δημοσιονομικές στενότητες.

β) Μεταρρύθμιση του Συστήματος Πρόνοιας

Στο πλαίσιο του Μνημονίου Συναντίληψης, η Κυπριακή Δημοκρατία προέβηκε στη μεταρρύθμιση του προνοιακού της συστήματος και την **εισαγωγή ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (ΕΕΕ)**. Τον Ιούλιο του 2014 ψηφίστηκε η σχετική Νομοθεσία⁴³.

Το ΕΕΕ παρέχεται από τη γενική φορολογία και το ύψος του βασίζεται στη διαμόρφωση ενός ελάχιστου καλαθίου διαβίωσης το οποίο υπόκειται σε αναθεώρηση κάθε δύο χρόνια. Ο σχετικός νόμος καλύπτει επίσης επίδομα ενοικίου ή τόκων στεγαστικού δανείου καθώς και δημοτικά και άλλα παρόμοια τέλη. Στόχος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος είναι η παροχή ενός κοινωνικού δικτύου ασφαλείας, βασιζόμενου σε εξατομικευμένη προσέγγιση για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των αιτητών και σκοπός του είναι τα άτομα που είναι ικανά για εργασία να συμμετέχουν σε προγράμματα ενεργοποίησης και αποκατάστασης. Σημειώνεται ότι για τους αιτητές διεθνούς προστασίας θα διατηρηθούν οι πρόνοιες που τέθηκαν σε ισχύ το 2013⁴⁴.

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης αυτής θα ετοιμαστεί επίσης, μια **ολοκληρωμένη βάση δεδομένων** με τις απαραίτητες απαιτήσεις τεχνολογίας ώστε να υποστηρίξει τη διοίκηση του συστήματος πρόνοιας.

Παράλληλα, αναμένεται να αναπτυχθεί ένα νέο **μοντέλο κοινωνικής παρέμβασης** για τα άτομα που χρήζουν της βοήθειας του νέου ΕΕΕ ώστε να διασφαλίζεται η άμεση και ποιοτικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη μέσω των απαραίτητων μηχανισμών και επιστημονικών εργαλείων. Σκοπός είναι να διαφυλάσσεται η ενεργός συμμετοχή του ατόμου στην κοινωνία συμπεριλαμβανομένης και της υποχρέωσης του για εργασία.

Επίσης, στο πλαίσιο της Νομοθεσίας αυτής έχει δημοσιευθεί σχετικό Διάταγμα το οποίο προβλέπει την παροχή και διαδικασία καταβολής στους δικαιούχους του ΕΕΕ ποσού για τις **έκτακτες ανάγκες** τους σε είδη που δεν προβλέπονται από το καλάθι νοικοκυριού όπως είναι οικοσκευές και έπιπλα καθώς επίσης και την **κάλυψη των αναγκών φροντίδας**. Στο άμεσο μέλλον αναμένεται να αναπτυχθούν / βελτιωθούν τα σχετικά εργα-

⁴³ Νόμος περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα Περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου του 2014 (Ν. 109(I)/2014)

⁴⁴ Κάλυψη των υλικών συνθηκών υποδοχής σύμφωνα με τους περί Προσφύγων (Συνθήκες Υποδοχής Αιτητών) Κανονισμοί 2005-2013 και της Γνωστοποίησης του Υπουργικού Συμβουλίου με βάση την παράγραφο 3 του Κανονισμού 14 των πιο πάνω Κανονισμών

λεία αξιολόγησης της ανάγκης αυτής ώστε η φροντίδα να παρέχεται σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες του αιτητή.

γ) Ενεργός ενσωμάτωση περιλαμβανομένης και της εξασφάλισης επαρκούς εισοδήματος, ένταξη στην αγορά εργασίας και πρόσβαση σε ποιοτικές και προσιτές υπηρεσίες

Η αύξηση της ανεργίας, υπογραμμίζει την ανάγκη για μια συνολική εκτίμηση των πολιτικών ενεργοποίησης και διαθέσιμων μέσων για την εισοδηματική στήριξη μετά τη λήξη του επιδόματος ανεργίας.

Η στρατηγική κατευθύνεται προς την **ανάπτυξη συνεκτικής μεθόδου για τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων της ενεργοποίησης**, που θα εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλα τα σχέδια, επιτρέποντας έτσι την εκτίμηση της απόδοσης τους και της αποτελεσματικότητάς τους. Παράλληλα, υποστηρίζεται η ανάπτυξη πληροφοριακής υποδομής ώστε να αυτοματοποιηθεί η συλλογή των στοιχείων και να βελτιώνεται η διαδικασία αυτή παρέχοντας επίσης μια καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη επεξεργασία και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των διαφόρων Υπηρεσιών.

Παράλληλα στο πλαίσιο του νέου μηχανισμού που αφορά την παροχή άμεσης **κοινωνικής παρέμβασης** θα δίνεται η ευκαιρία έγκαιρης παρέμβασης στις κοινωνικές ανάγκες των ατόμων αλλά και στα άτομα που είναι παγιδευμένα στα επιδόματα ή/και αντιμετωπίζουν διάφορα ψυχο-κοινωνικά ζητήματα που τους εμποδίζουν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας / κοινωνικό περιβάλλον. Σκοπός της δράσης αυτής είναι η κοινωνική ενεργοποίηση του ατόμου καθώς επίσης η καθοδήγηση / συμβουλευτική για τα διάφορα θέματα που απασχολούν το άτομο και την οικογένειά του.

Σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση της απότομης αύξησης στο ποσοστό ανεργίας των νέων στην Κύπρο και στην ταχεία αύξηση των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης (NEETs), είναι το **εθνικό σχέδιο δράσης για την απασχόληση των νέων**. Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει επίσης μέτρα για την εφαρμογή της σύστασης «Εγγύηση για τη Νεολαία», τα οποία θα χρηματοδοτηθούν από τα κονδύλια που διατίθενται μέσω της πρωτοβουλίας απασχόλησης νέων, το ΕΚΤ και την πρόσθετη βοήθεια που χορηγήθηκε στην Κύπρο.

Επίσης, το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος προωθεί το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, με προϋπολογισμό €200εκ., που προβλέπεται να εξυπηρετεί 6 προτεραιότητες μεταξύ των οποίων και η «Κοινωνική ένταξη, μείωση της φτώχειας και οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές». Η προτεραιότητα αυτή στοχεύει στη διευκόλυνση της διαφοροποίησης, δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας και την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές. Αναμένεται ότι η προτεραιότητα αυτή θα αξιοποιηθεί κυρίως μέσω του εργαλείου LEADER το οποίο δίνει τη δυνατότητα στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν κατάλληλες δράσεις που θα έχουν επίσης καινοτόμο χαρακτήρα.

Η Στρατηγική κατευθύνεται επίσης **από την αρχή για ισότητα** ενσωματώνοντας τη διάσταση των φύλων και γενικά τις μη διακρίσεις. Επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης βρίσκεται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας του νέου Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών 2014-2017, το οποίο θα διαδεχθεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών 2007-2013. Επιπρόσθετα, το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, συντονίζει το πρώτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2013-2015, το οποίο μεταξύ άλλων προβλέπει για την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης με επίκεντρο τις συγκεκριμένες ανάγκες των ΑμεΑ καθώς και για την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης των ΑμεΑ στην ανοικτή αγορά εργασίας.

Σημειώνεται ότι για μια επιτυχή πολιτική ένταξης στην αγορά εργασίας, το Κράτος αναγνωρίζει ότι θα πρέπει να διασφαλίζει ένα πλέγμα ποιοτικών και οικονομικά προσιτών **υπηρεσιών φροντίδας των παιδιών**, ειδικά για παιδιά κάτω των 3 ετών, ώστε να διευκολύνεται η ένταξη των γονέων στην αγορά εργασίας. Λόγω της άμεσης σημασίας της δράσης αυτής με την ευζωία των παιδιών, οι στόχοι και η Στρατηγική της Κυπριακής Δημοκρατίας για το θέμα αυτό αναλύονται στο σημείο (α) της ενότητας αυτής (*Προώθηση της ευζωίας των παιδιών*).

δ) Μακροχρόνια φροντίδα

Έχοντας υπόψη το ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό ηλικιωμένων αλλά και τη μακροβιότητα, η μακροχρόνια φροντίδα αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος αφού αυτά τα δεδομένα δημιουργούν περισσότερη ζήτηση για υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας αλλά και κάλυψη της ζήτησης για πολύ μεγαλύτερο διάστημα. Επίσης σημαντικό είναι ότι τα άτομα που έχουν ανάγκη τις υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας αποτελούν μια ανομοιογενή ομάδα με κυριότερο χαρακτηριστικό τα διαφορετικά ηλικιακά στάδια με διαφορετικές ανάγκες για φροντίδα.

Επίσης, οι δημογραφικές αλλαγές προβάλουν απειλητικές ως προς το μελλοντικό αριθμό φροντιστών λόγω της μείωσης του εργαζόμενου πληθυσμού. Παράλληλα οι κοινωνικές αλλαγές δυνατόν να οδηγήσουν στην αδυναμία προσφοράς φροντίδας από τα μέλη της οικογένειας τους (άτυπη φροντίδα).

Οι παράγοντες αυτοί αναμένεται να ασκήσουν επιπρόσθετες πιέσεις στη χώρα για διεύρυνση των υφιστάμενων υπηρεσιών φροντίδας, σε υπηρεσίες που να παρέχουν ποικιλία, ευελιξία και ποιότητα για να μπορούν να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των ηλικιωμένων αλλά και στις ανάγκες φροντίδας άλλων ομάδων του πληθυσμού.

Πρόσφατο έγγραφο της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Report on Adequate social protection against long-term care needs in an ageing society⁴⁵) ορίζει τη μακροχρόνια φροντίδα ως μια σειρά από υπηρεσίες και στήριξη για τους ανθρώπους που, ως αποτέλεσμα της ψυχικής ή / και σωματικής αδυναμίας ή / και αναπηρίας για παρατεταμένη χρονική περίοδο, εξαρτώνται από βοήθεια για τη διεκπεραίωση των καθημερινών δραστηριοτήτων διαβίωσης και / ή βρίσκονται σε ανάγκη από κάποια μόνιμη νοσηλευτική φροντίδα. Η έκθεση σημειώνει ότι δεν υπάρχουν κοινοί ορισμοί στα κράτη μέλη για τη μακροχρόνια φροντίδα και των συστατικών της στοιχείων που αφορούν τη φροντίδα υγείας και την κοινωνική φροντίδα, ενώ σε αρκετά κράτη μέλη οι δυο αυτοί τομείς (υγείας και κοινωνικής πρόνοιας) εμπίπτουν στις αρμο-

⁴⁵ Έγγραφο 18/6/2014, αρ. 10406/14, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=792&langId=en>

διότητες διαφορετικών υπουργείων και/ή παρέχονται από διαφορετικά επίπεδα κυβερνητικών αρχών.

Αυτό συμβαίνει και στην Κύπρο, όπου η κοινωνική φροντίδα παρέχεται από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και η γηριατρική φροντίδα από το Υπουργείο Υγείας. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να αναπτυχθεί **περαιτέρω συνεργασία των αρμόδιων υπηρεσιών** που είναι το Υπουργείο Υγείας και των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο Υγείας είναι αρμόδιο για τη γηριατρική φροντίδα, δηλ. την οξεία⁴⁶, ενδιάμεση⁴⁷ και περιπατητική⁴⁸ φροντίδα υγείας και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας είναι αρμόδιες για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών φροντίδας όπως είναι η κατ' οίκον φροντίδα⁴⁹, η ιδρυματική φροντίδα⁵⁰, η ημερήσια φροντίδα⁵¹ και η φροντίδα ανάπαυλας⁵².

⁴⁶ Ως οξεία Ενδονοσοκομειακή Φροντίδα καθορίζεται η παροχή ιατρικής περίθαλψης και φροντίδας υψηλών προδιαγραφών σε κάθε άτομο που έχει ήδη εκδηλώσει αντικειμενικά συμπτώματα ενός συγκεκριμένου προβλήματος υγείας και χρήζει αντιμετώπισης και θεραπείας της οξείας κατάστασης. Για το άτομο αυτό απαιτείται εισαγωγή σε νοσοκομειακό θάλαμο περίθαλψης όπου η χρονική διάρκεια παραμονής είναι περιορισμένη και καθορισμένη μέχρι την αποκατάσταση της οξείας φάσης.

⁴⁷ Η Ενδιάμεση Φροντίδα Υγείας στους ηλικιωμένους περιστρέφεται στην ταχύτερη ανάρρωση και τη θεραπευτική φροντίδα του ηλικιωμένου ατόμου, αφού παρέλθει η οξεία φάση της ενδονοσοκομειακής περίθαλψης, εντός καθορισμένης χρονικής περιόδου καθώς και στην παροχή διευκολύνσεων και την εκπαίδευση της οικογένειας και των ίδιων των ασθενών. Απώτερος στόχος είναι η ένταξη και η προσαρμογή του ηλικιωμένου στο σπίτι του ή σε Στέγες Ευγηρίας. Η κατ' οίκον φροντίδα υγείας προσφέρεται από κοινοτικούς νοσηλευτές και εντάσσεται στο πλαίσιο της Κοινωνικής Φροντίδας Υγείας, με σκοπό την αξιολόγηση της κατάστασης και των αναγκών των ηλικιωμένων ασθενών και την παρακολούθησή τους. Η κατ' οίκον νοσηλεία περιλαμβάνει ανακούφιση του πόνου, οξυγονοθεραπεία, καθητηριασμούς, αλλαγές πληγών, συμβουλευτική, αγωγή υγείας και άλλες σύνθετες νοσηλευτικές παρεμβάσεις.

⁴⁸ Λόγω του ότι οι ασθενείς και κυρίως οι ηλικιωμένοι συνήθως δεν έχουν επαρκή πληροφόρηση για τα προβλήματα της υγείας τους και τις διαθέσιμες και κατάλληλες για κάθε περίπτωση υπηρεσίες φροντίδας υγείας ή/και δεν έχουν τα μέσα για την πρόσβαση και χρησιμοποίηση των διαθέσιμων υπηρεσιών, αναγκάζονται να επισκεφτούν μη κατάλληλες υπηρεσίες.

⁴⁹ Η κατ' οίκον κοινωνική φροντίδα περιλαμβάνει υπηρεσίες ατομικής φροντίδας και οικιακής βοήθειας, μεταφορά/συνοδεία του επωφελούμενου εκτός σπιτιού, ειδικότερα των προσώπων με αναπηρία. Οι υπηρεσίες ατομικής φροντίδας και οικιακής βοήθειας περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα ακόλουθα: φροντίδα εξωτερικής εμφάνισης και ατομικής υγιεινής (π.χ. λούσιμο/μπάνιο, ντύσιμο, στοματική καθαριότητα, κόψιμο νυχιών, χρήση του αλέτας), διατήρηση της υγιεινής και της καθαριότητας της οικίας, ετοιμασία γευμάτων, διευθέτηση αγορών τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης, διευθέτηση πληρωμών λογαριασμών, πλύσιμο ιματισμού, διευκόλυνση λήψης φαρμακευτικής αγωγής.

⁵⁰ Εικοσιτετράωρη φροντίδα σε άτομα που χρειάζονται συνεχή φροντίδα και των οποίων οι ανάγκες δεν μπορούν να ικανοποιηθούν από την οικογένειά τους, αλλά ούτε από τις υποστηρικτικές υπηρεσίες που προσφέρονται στο περιβάλλον στο οποίο ζουν.

⁵¹ Οι πάροχοι υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας αναλαμβάνουν τα άτομα για τη διάρκεια της ημέρας ή μέρος αυτής και τους προσφέρουν μεταξύ άλλων υπηρεσίες φροντίδας, δημιουργικής ενασχόλησης και ψυχαγωγίας.

Στο πλαίσιο αυτό σημαντικός πυλώνας της Στρατηγικής, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας της μακροχρόνιας φροντίδας, είναι η **ανάπτυξη μιας πιο προληπτικής πολιτικής προσέγγισης** όπου θα επιδιώκεται τόσο η πρόληψη της απώλειας της αυτονομίας του ατόμου και επομένως η μείωση της ζήτησης υπηρεσιών όσο και η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της οικονομικά αποδοτικότερης παροχής υπηρεσιών φροντίδας.

Παράλληλα, είναι αναγκαία η **αναδιαμόρφωση, βελτίωση (ποιοτική και ποσοτική) και ο καλύτερος συντονισμός των υπηρεσιών φροντίδας**, λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικότερες αρχές για την παροχή ποιοτικών και προσβάσιμων υπηρεσιών φροντίδας που είναι οι επιθυμίες των δικαιούχων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, η (επαν) ένταξη τους και προσαρμογή τους μετά από τη νοσηλευτική περίθαλψη και η διατήρηση / ενίσχυση της αυτονομίας και ανεξαρτησίας τους.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού, απαιτείται η **μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των υφιστάμενων ανθρώπινων και υλικοτεχνικών πόρων**. Η αναβάθμιση των υπηρεσιών οξείας φροντίδας θα επιτευχθεί μέσω της εκπαίδευσης των επαγγελματιών υγείας, της συνεργασίας και αξιοποίησης μη-κρατικών υπηρεσιών νοσηλευτικής και στηρικτικής αποκατάστασης για την παροχή ενδιάμεσης φροντίδας ώστε τα κρατικά νοσηλευτήρια να επικεντρωθούν σε περιπτώσεις που χρήζουν οξείας φροντίδας. Παράλληλα, στόχος είναι η σταδιακή επέκταση της κοινοτικής φροντίδας με την ταυτόχρονη εκπαίδευση των κοινοτικών νοσηλευτών και άτυπων φροντιστών καθώς επίσης και η βελτίωση και αναβάθμιση της περιπατητικής φροντίδας μέσω της ενδυνάμωσης της συνεργασίας των αστικών και αγροτικών κέντρων πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας με τους κοινοτικούς νοσηλευτές, τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Όσον αφορά την κοινωνική φροντίδα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν αξιολογήσει ότι οι ανάγκες για αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών περιστρέφονται γύρω από τη βελτίωση του **νομοθετικού πλαισίου** για να καλύψει τα υφιστάμενα κενά

⁵² Η φροντίδα ανάπαυλας είναι προσωρινή/ βραχυπρόθεσμη φροντίδα προς το άτομο η οποία επιτρέπει στον άτυπο φροντιστή να έχει μια διακοπή/ ένα διάλειμμα από την ευθύνη της φροντίδας του.

(όπως είναι η απουσία νομοθετικού πλαισίου για την κατ' οίκον φροντίδα) ` την ανάπτυξη / αναβάθμιση κατάλληλων μηχανισμών **αξιολόγησης των αναγκών** των δικαιούχων για μακροχρόνια κοινωνική φροντίδα όπου θα προσδιορίζεται επίσης το είδος και η έκταση/διάρκεια της φροντίδας που θα παρέχεται. Αναγκαία είναι επίσης και η βελτίωση των **μηχανισμών παρακολούθησης/ελέγχου των παρεχόμενων υπηρεσιών** και διασφάλισης της ποιότητας, καθώς και των δεδομένων/ αναγκών των επωφελουμένων σε τακτική βάση έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβαλλόμενες τους ανάγκες.

Ήδη έχει εκδοθεί σχετικό Διάταγμα που προβλέπει για την κάλυψη των αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας των επωφελουμένων του ΕΕΕ (**Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και Γενικότερα Περί Κοινωνικών Παροχών (Έκτακτες Ανάγκες και Ανάγκες Φροντίδας) Διάταγμα του 2014**). Το Διάταγμα προβλέπει την κάλυψη κατ' οίκον, ιδρυματικής, ημερήσιας φροντίδας, φροντίδας ανάπαυλας, παιδικής φροντίδας και προστασίας με την καταβολή ποσών ή/ και με την παροχή υπηρεσιών σε είδος προς τους δικαιούχους.

Ενόψει του ότι σε μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών χωρών η χρηματοδότηση της κοινωνικής φροντίδας γίνεται μέσα από τη συνεισφορά των πολιτών σε Ταμεία για εξασφάλιση σύνταξης / φροντίδας, αναμένεται στο μέλλον να εκπονηθεί **αναλογιστική μελέτη** για τα θέματα χρηματοδότησης της φροντίδας και στη συνέχεια να προωθηθεί διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους για το θέμα της ασφάλισης.

Λόγω της σημαντικής συνεισφοράς του τοπικού κράτους, των μη κυβερνητικών οργανώσεων και του ιδιωτικού τομέα ο σκοπός είναι οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας να μπορούν να παρέχονται στο πλαίσιο ενός **μικτού συστήματος φροντίδας**.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2013-2015, προωθείται η αποϊδρυματοποίηση ατόμων με νοητική αναπηρία τα οποία για χρόνια διαμένουν σε Ψυχιατρικό Νοσοκομείο. Πολιτική που περιλαμβάνεται στην ενότητα αυτή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης **είναι η ένταξη τους σε προστατευόμενες κατοικίες υποστηριζόμενης διαβίωσης και παροχή θεραπειών, φροντίδας και στήριξης για την ενσωμάτωση τους στην κοινωνία**. Επίσης, στο εν λόγω Εθνικό Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνεται και ενότητα για την **υγεία και αποκατάσταση των ατόμων με αναπη-**

ρίες με στόχο την ανάπτυξη του τομέα υγείας και φυσικής αποκατάστασης καθώς επίσης και η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την ανάπτυξη και λειτουργία δομών και υπηρεσιών για ανεξάρτητη / υποστηριζόμενη διαβίωση κυρίως για τα ΑμεΑ.

Ένας σημαντικός τομέας που στην Κύπρο είναι αρκετά περιορισμένος είναι η χρήση των **νέων τεχνολογιών για τη φροντίδα**. Αναμένεται στο πλαίσιο της Στρατηγικής αυτής να διερευνηθεί περισσότερο το πλέγμα των υπηρεσιών που θα μπορούν να αναπτυχθούν. Οι νέες τεχνολογίες δίνουν ένα σημαντικό στίγμα στις υπηρεσίες φροντίδας, καθώς με τη χρήση τους επιτυγχάνεται η αύξηση του χρόνου διαμονής των ηλικιωμένων στο σπίτι τους, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Επίσης, συγκρατεί την αύξηση του κόστους της δημογραφικής γήρανσης.

ε) Αποτελεσματική Διακυβέρνηση (Governance)

Η στενή συνεργασία μεταξύ των οικονομικών / φορολογικών πολιτικών, των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης, καθώς και άλλων δημόσιων πολιτικών (π.χ. πολιτική υγείας, πολιτιστική και περιβαλλοντική πολιτική) αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Επιπλέον, η συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών στη διακυβέρνηση των κοινωνικών πολιτικών είναι πολύ ενεργή και περιλαμβάνεται στις επιδιώξεις της Κυβέρνησης. Η Κύπρος επιδεικνύει μια ισχυρή κουλτούρα κοινωνικού διαλόγου, μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών και η συμμετοχή τους στο διάλογο αποτελεί κοινή πρακτική πριν από την έγκριση οποιασδήποτε νομοθετικής ή μη-νομοθετικής δράσης.

Ο ρόλος των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών είναι πολύ σημαντικός στην προστασία και προώθηση της ευημερίας των πολιτών μέσω της λειτουργίας κοινωνικών προγραμμάτων όπως είναι οι στέγες ηλικιωμένων, βρεφοκομικοί και παιδοκομικοί σταθμοί, υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας, τα κέντρα προστασίας και απασχόλησης παιδιών, συμβουλευτικά κέντρα, κέντρα ενηλίκων, προγράμματα πρόληψης για εξαρτησιογόνες ουσίες και εγκληματικότητα κλπ. Το κράτος στην προσπάθεια για στήριξη των εταίρων αυτών στοχεύει στη διατήρηση του διαλόγου και της διαβούλευσης μαζί τους αλλά και στην εξεύρεση μεθόδων ώστε να ενδυναμωθεί ο ρόλος τους και να ανταποκρίνονται καλύτερα και αποτελεσματικότερα στις ανάγκες του ατόμου και της ευρύτερης κοινωνίας. Μεταξύ άλλων στόχων είναι και η ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας ώστε σταδιακά να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για να δοθούν **περισσότερες αρμοδιότητες στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης**

Στο πλαίσιο της κυβερνητικής πολιτικής για την υποστήριξη και βελτίωση του εθελοντικού τομέα, συστάθηκε (το Μάιο 2013) το Γραφείο του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Η πρόσφατη έγκριση από το Συμβούλιο Υπουργών, του Χάρτη για τα "Δικαιώματα και Ευθύνες των Εθελοντών", που κυρώνει στο πολιτικό επίπεδο και ενισχύει και βελτιώνει τον Τομέα του Εθελοντισμού, δημιούργησε μια κοινή βάση για την υποστήριξη και βελτίωση του Χάρτη. Ο Χάρτης προωθεί τη συμμετοχικότητα των οργανισμών που σημαίνει ότι οι εθελοντές πρέπει να έχουν πρόσβαση στις διεργασίες για τη λήψη αποφάσεων του οργανισμού τους και ως εκ τούτου να λαμβά-

νουν ενεργά μέρος, αφού είναι και οι κύριοι πάροχοι εθελοντισμού. Επιπλέον, ο Χάρτης αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα των εθελοντικών δραστηριοτήτων και τις διάφορες περιοχές στις οποίες λειτουργεί. Η έγκριση του Χάρτη για τα "Δικαιώματα και Ευθύνες των Εθελοντών" είναι ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της αναγνώρισης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης.

Επίσης, στο πλαίσιο καλύτερης παρακολούθησης της κοινωνικής πολιτικής καθώς επίσης των στόχων που περιλαμβάνονται στην παρούσα Στρατηγική και της καλύτερης διακυβέρνησης, προωθείται η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής. Η Επιτροπή θα αποτελείται από εκπροσώπους των αρμόδιων Κυβερνητικών Τμημάτων, τους κοινωνικούς εταίρους, τους εκπροσώπους των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και τις εμπλεκόμενες μη κυβερνητικές οργανώσεις και θα έχει ως όρους εντολής την παρακολούθηση της υλοποίησης της Στρατηγικής.

Συνάφεια της Στρατηγικής με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η Στρατηγική για την κοινωνική πολιτική στοχεύει στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», στην υλοποίηση των ειδικών κατά χώρα συστάσεων του Συμβουλίου καθώς επίσης και στην εφαρμογή των προνοιών του Μνημονίου Συναντίληψης.

Η Στρατηγική ενσωματώνει τη στρατηγική και τους εθνικούς στόχους του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος, συμβάλλοντας στην προσπάθεια επίτευξής τους.

Ειδικότερα, το ΕΜΠ περιλαμβάνει 5 εθνικούς στόχους σε ανταπόκριση στους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, μεταξύ των οποίων και οι στόχοι για την απασχόληση, μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και μείωση της φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού που αφορούν άμεσα την Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική. Συγκεκριμένα οι εθνικοί στόχοι για επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όπως αυτοί αντικατοπτρίζονται στο ΕΜΠ είναι οι ακόλουθοι:

Στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Εθνικός Στόχος
75% του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών να είναι στην απασχόληση	75-77%
Ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω του 10%	10%
Αύξηση του ποσοστού ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του πληθυσμού ηλικίας 30-34	46%
Μείωση του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού κατά 20εκ. στην ΕΕ	Μείωση του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού κατά 27.000 ή το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού να μειωθεί από 22,2% το 2008 σε 19,3% το 2020

Ο εθνικός στόχος για την απασχόληση που έχει τεθεί στο 75-77% μέχρι το 2020 φαίνεται υψηλός για να επιτευχθεί (παρά την τιμή 73,8% το 2011)

καθόσον η ύφεση είναι εμφανής και οι ρυθμοί αύξησης της ανεργίας πολύ ψηλοί. Η στρατηγική της Κύπρου στοχεύει στην προώθηση μιας συνεκτικής πολιτικής μεταξύ των οποίων και δράσεις επιδοτούμενης απασχόλησης και διατήρησης θέσεων εργασίας.

Το ποσοστό των ατόμων που αποχωρούν πρόωρα από την εκπαίδευση και κατάρτιση σημείωσε σημαντική μείωση (9,1% το 2013) και ξεπέρασε τον εθνικό στόχο που τέθηκε στην Στρατηγική Ευρώπη 2020 (10%). Όσον αφορά το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 30-34 χρονών με προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης η Κύπρος έχει καταφέρει να διατηρήσει το ψηλό ποσοστό της, ξεπερνώντας τον εθνικό στόχο που τέθηκε στην Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (49,9% το 2012 και 47,8% το 2013). Η Στρατηγική της Κύπρου εστιάζει στην ομαλότερη μετάβαση στην αγορά εργασίας των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω πρακτικής άσκησης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.

Ο στόχος της μείωσης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού (19,3%) παραμένει σε χαμηλότερο βαθμό επίτευξης (ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε από 22,2% το 2008 σε 27,1% το 2012) και η Στρατηγική της Κύπρου θα συμβάλει ως προς την υλοποίηση του στόχου αυτού μέσω παρεμβάσεων ενεργούς ένταξης.

Παράρτημα 1 - Πίνακες Μέτρων / Προγραμμάτων

Παρακαλώ δείτε Συνημμένα Συνημμένα 1-5 [Roadmap to Child recommendation, Active Inclusion, Health, Long-term care, ESF]

Παράρτημα 2 - Δείκτες Παρακολούθησης

Παρακαλώ δείτε Συνημμένα Συνημμένο 6 [Monitoring - Indicators]

Παράρτημα 3 Εισηγήσεις Εμπλεκομένων

Φορέας	Εισήγηση
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	<p>Είναι αναγκαία η συντονισμένη χρήση των πόρων της Ε.Ε. και θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προσπάθεια αντιμετώπισης των πολλαπλών αναγκών των μειονεκτούντων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που ζουν σε φτωχίες και απομονωμένες περιοχές. Τα μέτρα που αναμένεται να υλοποιηθούν από το Υπουργείο θα πρέπει να συνδυαστούν με ευρύτερες παρεμβάσεις στην ύπαιθρο οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα άλλα διαρθρωτικά ταμεία (π.χ. παιδική φροντίδα, υπηρεσίες υγείας).</p>
Ένωση Δήμων	<p>Με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία η Τοπική Αυτοδιοίκηση της Κύπρου δεν έχει αρμοδιότητα για ουσιαστική και αποτελεσματική εμπλοκή στο σχεδιασμό, προώθηση και επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Ενόψει της συζήτησης για αναδιάρθρωση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θα πρέπει να θεσμοθετηθούν οι αρμοδιότητες στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (θεσμικό πλαίσιο) με πολύ πιο ενεργό εμπλοκή των Τοπικών Κοινωνιών. Παρόλα αυτά σχεδόν όλοι οι Δήμοι, με δικές τους πρωτοβουλίες έχουν αναπτύξει δράσεις με πρωτοπόρα κοινωνικά προγράμματα και δραστηριότητες, μέσω της δημιουργίας κατάλληλων υποδομών και στελέχωσης των αντίστοιχων υπηρεσιών τους.</p> <p>Ως γενική στρατηγική κατεύθυνση, θα πρέπει να προωθηθεί ένα θεσμικό πλαίσιο όπου το Κράτος θα αναλαμβάνει το συντονιστικό επιτελικό ρόλο και οι τοπικές αρχές θα αναλαμβάνουν το σχεδιασμό και υλοποίηση των δράσεων κοινωνικής πολιτικής. Στα πλαίσια αυτά μπορεί να εφαρμοστεί το πλουραλιστικό μοντέλο συνέργειας αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, εθελοντικού, ιδιωτικού και τρίτου τομέα.</p> <p>Για την εφαρμογή του αναφερόμενου μοντέλου κοινωνικής πολιτικής, απαραίτητη προϋπόθεση, πέραν της εκχώρησης των αρμοδιοτήτων (που σήμερα ανήκουν στο κεντρικό κράτος), είναι η διάθεση οικονομικών πόρων για το σκοπό αυτό. Η αποκέντρωση αποτελεί ένα επιβε-</p>

	<p>βλημένο μέτρο για την προώθηση στοχευμένων ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο (ενεργητική ενσωμάτωση).</p> <p>Νοείται ότι οι τοπικές αρχές θα πρέπει να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης κοινωνικής πολιτικής (κοινωνικό σχεδιασμό, έρευνα, αξιολόγηση, ανατροφοδότηση).</p> <p>Οι Τοπικές Αρχές βρίσκονται καθημερινά σε άμεση επαφή με τους πολίτες και πολύ εύκολα αφουγκράζονται τις κοινωνικές ανάγκες και προβλήματα. Μπορούν να συντονίζουν ταυτόχρονα δράσεις που σήμερα ανήκουν σε διάφορες υπηρεσίες, εξοικονομώντας χρήματα και χρόνο αλλά κυρίως φέρνοντας καλύτερα αποτελέσματα. Ο συντονιστικός ρόλος από μέρους των Τοπικών Αρχών για τα κοινωνικά θέματα είναι επιβεβλημένος και θα πρέπει να θεσμοθετηθεί με ταυτόχρονη μεταφορά των αντίστοιχων οικονομικών πόρων. Η μεταφορά αρμοδιοτήτων στις Τοπικές Αρχές, η οποία μπορεί να είναι και σταδιακή, πρέπει να είναι ουσιαστική ενώ οι ΥΚΕ θα πρέπει να ενημερώσουν τις ΜΚΟ για τις οποιοσδήποτε αλλαγές που θα αποφασιστούν για παραχώρηση νέων αρμοδιοτήτων προς τις Τοπικές Αρχές στον Κοινωνικό Τομέα.</p> <p>Επίσης, η δημιουργία μιας κοινής ομάδας εργασίας από τις ΥΚΕ, με ενεργό εμπλοκή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (αιρετοί και υπηρεσιακοί αξιωματούχοι), θα συμβάλει σημαντικά στη διαμόρφωση ενός νέου πιο αποτελεσματικού μοντέλου κοινωνικής πολιτικής.</p> <p>Υπάρχει επίσης ανάγκη για περαιτέρω οικονομική ενίσχυση στους βρεφικούς σταθμούς που είναι τόσο απαραίτητη, συμβάλλοντας έτσι και στην μείωση της υπογεννητικότητας που μαστίζει τη χώρα μας.</p>
Ένωση Κοινοτήτων	<p>Η Ένωση Κοινοτήτων θεωρεί ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο δεν έχει εξουσίες για ουσιαστική εμπλοκή στο σχεδιασμό και την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων. Για επίτευξη του στόχου καλύτερης εξυπηρέτησης του πολίτη και αποτελεσματικής αντιμετώπισης των αναγκών και προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας και σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει να μεταβι-</p>

	<p>βαστούν αρμοδιότητες και εξουσίες κοινωνικού χαρακτήρα από το κεντρικό κράτος προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση και να διατεθούν οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση των δράσεων αυτών.</p> <p>Πρωταρχικό ζήτημα αποτελεί η ανάγκη διαμόρφωσης μιας πιο ολοκληρωμένης στεγαστικής πολιτικής για νέα ζευγάρια που επιλέγουν να κατοικήσουν σε κοινότητες. Η στέγαση είναι το πρώτο και κυριότερο ζήτημα που απασχολεί τα νέα ζευγάρια, αφού η επιλογή τόπου διαμονής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το που θα βρεθεί οικία σε τιμή λογική για τα δεδομένα του ζευγαριού. Εισήγηση της Ένωσης Κοινοτήτων είναι η επέκταση των σχεδίων χορηγιών στις ορεινές κοινότητες με αγορά γης από το κράτος και διάθεση της σε νεαρά ζευγάρια.</p> <p>Διαμόρφωση των κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο πρέπει να καλύπτει το γενικό στόχο της προσιότητας και προσπελασιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι ανάλογα με την αποστολή και τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνονται οι υπηρεσίες φροντίδας θα πρέπει να βρίσκονται σε τέτοια γεωγραφική απόσταση που να επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να τις χρησιμοποιεί χωρίς σπατάλη χρόνου ή δύσκολη πρόσβαση.</p>
ΠΕΟ	<p>Χρειάζεται επιαναξιολόγηση των δράσεων και πολιτικών και ειδικότερα χρειάζεται να συμπεριληφθούν δράσεις που να στηρίζουν ουσιαστικά την κοινωνική πολιτική. Οι δράσεις που προτείνεται να αναληφθούν στην Κύπρο στα πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής είναι η θέση της ΠΕΟ ότι αυτές δεν απαντούν επαρκώς στα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινωνία μας που είναι συνυφασμένα με την υψηλή ανεργία και τους αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης που έχουν ως συνέπεια την σημαντική μείωση των εισοδημάτων για μια μεγάλη μερίδα ανθρώπων οι οποίοι οδηγούνται στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.</p> <p>Η ΠΕΟ ανησυχεί έντονα ότι η εισαγωγή του ΕΕΕ δεν θα οδηγήσει σε</p>

διεύρυνση της κοινωνικής πολιτικής, αλλά σε ανακατανομή των πόρων από τους φτωχούς στους φτωχότερους και σε συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους. Ως εκ τούτου δεν συμμεριζόμαστε την προσέγγιση ότι η εισαγωγή του ΕΕΕ είναι μια δραστική μεταρρύθμιση της κοινωνικής πολιτικής που θα λειτουργήσει ως δίκτυ ασφαλείας για όλους ώστε να έχουν αξιοπρεπή διαβίωση. Δεν απαντά το ΕΕΕ στις αυξημένες κοινωνικές ανάγκες που δημιουργούνται σήμερα και πιο ειδικά πολύ λίγο απαντά στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μακροχρόνια άνεργοι. Για την ΠΕΟ ο στόχος είναι μια πραγματική και ουσιαστική αναβάθμιση της κοινωνικής πολιτικής του κράτους, η οποία όμως να στηρίζεται στην λογική της μεταφοράς πλούτου από τους οικονομικά ισχυρούς στους λιγότερο προνομιούχους πολίτες και όχι στην λογική της ανακατανομής της φτώχειας.

Διαφωνούμε με την αναφορά όπως γίνεται για την μεταρρύθμιση του συστήματος τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, η οποία αποτελεί πιστή μεταφορά της αντίστοιχης πρόνοιας στο Μνημόνιο.

Διαφωνούμε με την αναφορά όπως γίνεται για τον κατώτατο μισθό, οποία αποτελεί πιστή μεταφορά της αντίστοιχης πρόνοιας στο Μνημόνιο.

Διαφωνούμε με την αναφορά όπως γίνεται για τα θέματα υγείας, η οποία αποτελεί πιστή μεταφορά της αντίστοιχης πρόνοιας στο Μνημόνιο.

Εκφράζουμε σοβαρές επιφυλάξεις για τη μελέτη που προτείνεται για την τοπική αυτοδιοίκηση και τον τομέα της κοινωνικής πολιτικής καθότι η αναφορά για εξορθολογισμό των παροχών παραπέμπει σε περαιτέρω μειώσεις και αποκοπές σχετικών κονδυλίων.

	<p>Εκφράζουμε σοβαρές επιφυλάξεις για τη μελέτη που προτείνεται «για το όριο συνταξιοδότησης και το προσδόκιμο όριο ηλικίας» επειδή είναι φανερό ότι προσανατολίζεται στη λογική της διασύνδεσης του ορίου συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο με το οποίο διαφωνούμε.</p> <p>Σε ότι αφορά την πρόθεση για μελέτη για την κοινωνική φροντίδα και την χρηματοδότηση της μέσα από τη συνεισφορά των πολιτών σε Ταμεία για εξασφάλιση σύνταξης/φροντίδας, η θέση μας είναι ότι η πολιτεία έχει υποχρέωση να μεριμνά για αυτό το ζήτημα και δεν είναι αποδεκτό η χρηματοδότηση να προέρχεται μόνο από τη συνεισφορά των πολιτών στα Ταμεία.</p>
ΔΕΟΚ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πρέπει να λάβουμε μέτρα/πολιτικές που αφορούν την παιδική φροντίδα σε βρεφική ηλικία (2-3 χρονών) δηλαδή θα πρέπει να υπάρχουν επιλογές για δωρεάν δημόσιων /κοινωνικών υπηρεσίες ή επιδόματα σε περίπτωση που ο γονέας πρέπει να οργανώσει ιδιωτικές υπηρεσίες. 2. Πρέπει να ενθαρρυνθούν οι άνεργες γυναίκες (αδρανές εργατικό δυναμικό) ικανές (παρέχοντας τους ειδική κατάρτιση) για να παρέχουν κατ' οίκον φροντίδα σε παιδιά υπό την φροντίδα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ). 3. Επέκταση της άδειας μητρότητας για 3-6 μήνες στην περίπτωση των μονών γονέων ή των γονέων που βρίσκονται σε κίνδυνο, μέσω ευέλικτων ωρών εργασίας (μερική απασχόληση). Το κόστος σε τέτοια περίπτωση θα πρέπει να κατανεμηθεί μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου και με επιχορήγηση των ΥΚΕ. 4. Ενίσχυση σχεδίων επιδότησης προγραμμάτων φροντίδας. Να μην γίνονται αποκοπές σε αυτά τα προγράμματα ή οι αποκοπές να γίνονται στο ελάχιστο ακόμα και κατά το χρονικό διάστημα διάρκεια που η Κύπρος βρίσκεται υπότο Μνημόνιο 2013-2015. 5. Επέκταση των ολοήμερων σχολείων.

6. Εισαγωγή του Γενικού Συστήματος Υγείας το συντομότερο δυνατόν (υποχρέωση του Μνημονίου μέχρι το τέλος του 2015).
7. Προώθηση πολιτικών / μέτρων για την αποτροπή των εξώσεων από τις κατοικίες και τις κατασχέσεις των σπιτιών λόγω δυσκολιών στην αποπληρωμή δανείων για τους μακροχρόνια άνεργους / νοικοκυριά.
8. Εισηγούμαστε την προώθηση μελέτης για την εισαγωγή εθνικού σχεδίου για υπηρεσίες παιδικής φροντίδας.
9. Δημιουργία / επέκταση σχολείων κατάρτισης γονέων στον ευρύτερο πληθυσμό.
10. Εισαγωγή προγραμμάτων καθοδήγησης (coaching / mentoring) γονέων
11. Σε τέτοια περίπτωση οι ΥΚΕ θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν νεαρούς άνεργους απόφοιτους σε σχετικούς κλάδους όπως είναι η κοινωνική εργασία, εκπαίδευση, βρεφονηπιακά, για να υλοποιήσουν τα πιο πάνω προγράμματα εκπαίδευσης και παρακολούθησης
12. Είναι μακροχρόνια θέση και απαίτηση της ΔΕΟΚ να επεκταθεί η υποχρεωτική εκπαίδευση μέχρι 12 χρονών σε συνδυασμό με 2 στρατηγικές μεταρρυθμίσεις:
 - Ενσωμάτωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και ενδυνάμωση της μεταλυκειακής επαγγελματικής – τεχνικής εκπαίδευσης για τεχνικά επαγγέλματα
 - Εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων μαθητείας για τη δευτεροβάθμια υποχρεωτική εκπαίδευση.
13. Να αναθεωρηθεί η συγχρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας στα δημόσια νοσοκομεία για τους συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα.
14. Προληπτικές πολιτικές για την αποφυγή δημιουργίας αστέγων λόγω εξώσεων/κατασχέσεων κατοικιών λόγω των μη εξυπηρετούμε-

	<p>νων στεγαστικών δανείων όπως προνοείται στο Μνημόνιο.</p> <p>15. Αποφυγή σοβαρών (ή καθόλου) αποκοπών στον προϋπολογισμό των στεγαστικών σχεδίων όπως ανακοινώθηκε στον Προϋπολογισμό του 2014.</p> <p>16. Ενδυνάμωση και στήριξη των εθελοντικών σχεδίων που λειτουργούν τα Συμβούλια Ευημερίας σε όλη την Κύπρο.</p> <p>17. Κίνητρα στις κοινωνικές επιχειρήσεις για να προσλάβουν / εκπαιδεύσουν άνεργους νέους απόφοιτος του κλάδου.</p>
ΠΣΣΕ	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπερίληψη και των ευάλωτων ομάδων στις ευκαιρίες απασχόλησης. • Διευκόλυνση της πρόσβασης και στήριξη των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων σε πηγές χρηματοδότησης για αξιοποίηση πόρων. • Χρειάζεται να γίνεται αναφορά και στη γενικότερη πρόνοια για τη φροντίδα των ευάλωτων ομάδων. • Θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν τα σχέδια στήριξης προς τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί. • Να συμπεριληφθούν και οι εθελοντικές οργανώσεις στα οποιαδήποτε Σχέδια επιδότησης απασχόλησης για την πρόσληψη άνεργων ή οικονομικά ανενεργών. • Να υπάρξει συνεργασία με το Τμήμα Εργασίας ώστε οι άνεργοι να έχουν την ευκαιρία αξιοποίησης του ελεύθερου τους χρόνου και απόκτησης νέων δεξιοτήτων και εμπειριών προσφέροντας εθελοντικά σε προγράμματα εθελοντικών οργανώσεων, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τα ακαδημαϊκά τους προσόντα.

Παράρτημα 4: Περιγραφή της αποστολής εταίρων που συνεισέφεραν στη Στρατηγική

Όνομα Εταίρου	Αποστολή / Όραμα
Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού	<p>Αποστολή του Επιτρόπου είναι η προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού. Ρόλος της είναι να εκπροσωπεί τα παιδιά και το συμφέρον τους σε όλα τα επίπεδα, να διαφωτίζει και να ευαισθητοποιεί την κοινωνία ώστε να διασφαλιστούν πρακτικά τα δικαιώματα του παιδιού στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινότητα να εντοπίζει και να προωθεί τις απόψεις των παιδιών εκεί που έχουν σχέση με το παιδί και να υποβάλει προτάσεις για εναρμόνιση τους με τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού να οργανώνει εκστρατείες διαφώτισης, να διορίζει αντιπρόσωπο του παιδιού σε δικαστικές διαδικασίες που το επηρεάζουν και να εκπροσωπεί τα παιδιά σε διαδικασίες που τα αφορούν.</p> <p>Η Επίτροπος έχει αρμοδιότητα και ευθύνη μεταξύ άλλων να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εκπροσωπεί τα παιδιά και τα συμφέροντα τους σε όλα τα επίπεδα, • Διαφωτίζει και ευαισθητοποιεί την κοινωνία ώστε να διασφαλιστούν πρακτικά τα δικαιώματα του παιδιού στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινότητα που ζει και γενικότερα στην κοινωνία, • Έχει επαφές με τα παιδιά της Κύπρου για να εντοπίζει και να προωθεί τις απόψεις τους εκεί όπου αυτά δεν μπορούν να ακουστούν, • Εποπτεύει και ελέγχει την υλοποίηση των προνοιών της Σύμβασης του ΟΗΕ και άλλων Συμβάσεων, • ελέγχει και να παρακολουθεί τις νομοθεσίες και τις πρακτικές στην Κύπρο που αφορούν τα παιδιά και υποβάλει προτάσεις και εισηγήσεις για να είναι αυτές σύμφωνες με τη Σύμβαση,

	<ul style="list-style-type: none"> • πραγματοποιεί εκστρατείες για διαφώτιση του κόσμου έτσι ώστε να αλλάξει η νοοτροπία σχετικά με τη θέση των παιδιών στην κοινωνία μας, • προωθεί μελέτες για την κατάσταση των παιδιών στην Κύπρο, • κάνει συστάσεις και εισηγήσεις σε όλους τους αρμόδιους φορείς που ασχολούνται με τα παιδιά ώστε να προωθεί τα συμφέροντα του παιδιού και όπου κρίνει ενδεδειγμένο να δίνει δημοσιότητα σε αυτές, • διοργανώνει σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχέση με τα δικαιώματα του παιδιού, • εκπροσωπεί τα παιδιά και τα συμφέροντά τους σε διαδικασίες που τα επηρεάζουν και μπορεί να διορίζεται ως αντιπρόσωπος τους από το δικαστήριο, κάνει γενικά οτιδήποτε το οποίο θεωρεί αναγκαίο για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των παιδιών της Κύπρου.
<p>Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>Αποστολή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι η προαγωγή της κοινωνικής δικαιοσύνης μέσα σ' ένα ελεύθερο δημοκρατικό σύστημα με κύριους άξονες την κοινωνική συνοχή και την κοινωνική ενσωμάτωση. Αποστολή του είναι η διατήρηση και συνεχής βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα.</p>
<p>Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος</p>	<p>Η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων της Κύπρου αποτελεί θέμα ζωτικής σημασίας, καθώς η Κύπρος είναι ένα μικρό νησί του οποίου το 36,2% της έκτασης κατέχεται μέχρι σήμερα παράνομα από την Τουρκία, μετά από τη στρατιωτική επέμβαση που πραγματοποίησε το 1974.</p> <p>Μέσα στο πλαίσιο αυτό, η γεωργικές και αγροτικές περιοχές</p>

	<p>που συνθέτουν τον ξεχωριστό χαρακτήρα του κυπριακού τοπίου, τα δάση που σήμερα καλύπτουν περίπου το 20% του νησιού, καθώς και άλλες φυσικές περιοχές και υδάτινα οικοσυστήματα, θα πρέπει να διαφυλαχθούν και να καταστούν αειφόρα. Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος αναλαμβάνει την τεράστια αυτή ευθύνη, προωθώντας μέσα από ένα ολοκληρωμένο συντονισμό, την προστασία και αειφόρο διαχείριση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, καθώς και την αειφόρο διαχείριση της γεωργικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής. Εργαζόμαστε λοιπόν με μεγάλο αίσθημα ευθύνης, για να διασφαλίσουμε μια καλύτερη ποιότητα ζωής για τις σημερινές και μελλοντικές γενιές των Κυπρίων.</p>
<p>Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης</p>	<p>Οι δραστηριότητες του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, εκτός των θεμάτων Δημοσίας Τάξεως και Πυροσβεστικής, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - την παρακολούθηση των κλάδων του δικαίου που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου και ειδικότερα των νομοθεσιών γύρω από την απονομή της δικαιοσύνης, του δικονομικού δικαίου, ποινικού δικαίου, νομοθετημάτων για τη μεταχείριση αδικοπραγούντων, κλάδων του αστικού δικαίου, διοικητικού δικαίου και νομοθεσιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με σκοπό την αναθεώρηση και εκσυγχρονισμό τους. - τη μελέτη και προώθηση, σε συνεργασία με το Ανώτατο Δικαστήριο, νομοθετικών και διοικητικών μέτρων για την απρόσκοπτη απονομή της δικαιοσύνης και την ομαλή λειτουργία των δικαστηρίων. - τη μελέτη της προσχώρησης της Κύπρου σε πολυμερείς συμβάσεις, που σχετίζονται με νομικά θέματα και τη συνομολόγηση διμερών Συμβάσεων Νομικής Συνεργασίας με άλλες

	<p>χώρες, καθώς και την εφαρμογή τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> - τη μελέτη και προώθηση θεμάτων, που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. - την εποπτεία και τον έλεγχο της λειτουργίας του Κρατικού Αρχείου για τη διαφύλαξη, συντήρηση και διαχείριση των αρχείων. - την εποπτεία και τον έλεγχο της λειτουργίας των Φυλακών και την εφαρμογή της ποινικής πολιτικής και ειδικά της πολιτικής αναφορικά με τη μεταχείριση των παραβατών. - το συντονισμό, την προώθηση και την επίλυση θεμάτων που αφορούν τη Γυναίκα, με στόχο την ισότιμη συμμετοχή της σ' όλους τους τομείς της ζωής και τον εκσυγχρονισμό του Οικογενειακού Δικαίου. - τη διεξαγωγή εγκληματολογικών και συναφών μελετών αναγκαίων για τη διαμόρφωση και εφαρμογή της πολιτικής για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος.
<p>Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού</p>	<p>Στρατηγική επιδίωξη της Υπηρεσίας Ενέργειας είναι η διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού για την Κύπρο, με στόχο την ικανοποίηση των ενεργειακών αναγκών της χώρας με όσο το δυνατό μικρότερη επιβάρυνση στην οικονομία και το περιβάλλον.</p> <p>Για την υλοποίηση του πιο πάνω στόχου, η Υπηρεσία Ενέργειας υλοποιεί δραστηριότητες που σχετίζονται με τη δημιουργία απαραίτητων ενεργειακών υποδομών, την ολοκλήρωση και εποπτείας της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας, την αξιοποίηση των εγχώριων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών.</p>
<p>Υπουργείο Εσωτερικών</p>	<p>Το Υπουργείο Εσωτερικών ως το κατ' εξοχήν Υπουργείο του πολίτη διαμορφώνει και υλοποιεί την πολιτική του με επίκεντρο τον άνθρωπο. Η πολιτική αυτή διαμορφώνεται μέσα</p>

	<p>από διάφορες δράσεις. Η ανθρωποκεντρική δράση του Υπουργείου Εσωτερικών βασίζεται της ακόλουθους άξονες πολιτικής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται προς τον πολίτη, ο οποίος αποτελεί το βασικότερο πυλώνα της πολιτικής του με ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση και εμπέδωση της αξιοκρατίας, αντικειμενικότητας, χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας. • Όσον αφορά τον τομέα στεγαστικής πολιτικής, στόχος του Υπουργείου Εσωτερικών είναι η ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών των εκτοπισθέντων (εκ πατρογονίας και εκ μητρογονίας), λαμβάνοντας υπόψη τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις που καθορίζονται στο Μνημόνιο, τη στόχευση των κοινωνικών παροχών και την ορθότερη διαχείριση των μειωμένων διαθέσιμων πιστώσεων που προνοούνται στους Προϋπολογισμούς». • Εντατικοποίηση των προσπάθειών για εκσυγχρονισμό και απλοποίηση των διαδικασιών που αποδεικνύονται ανεπαρκείς να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες των πολιτών και λειτουργούν ανασταλτικά σε βασικούς τομείς αρμοδιοτήτων του Υπουργείου (Πολοδομία, Κτηματολόγιο, Μετανάστευση, Άσυλο, κ.ά.) με ταυτόχρονη αποκέντρωση των εξουσιών, όσο το δυνατό πιο κοντά στον πολίτη.
Υπουργείο Οικονομικών	<p>Η οικονομική πολιτική του Υπουργείου στηρίζεται στο τρίπτυχο «Ανάπτυξη – Εκσυγχρονισμός – Κοινωνική Πρόοδος». Όραμα μας είναι η Κύπρος να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες και να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις προκλήσεις που συνεπάγεται η ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η παγκοσμιοποίηση. Η κεντρική διοίκηση του Υπουργείου Οικονομικών χειρίζεται τα γενικότερα θέματα οικονομικής πολιτικής</p>

	<p>και συντονίζει και εποπτεύει τα Τμήματά του, ώστε να υλοποιείται, με αποτελεσματικό τρόπο, η Κυβερνητική πολιτική. Το Υπουργείο Οικονομικών διαδραματίζει σημαίνοντα ρόλο στην προώθηση και εφαρμογή της Κυβερνητικής πολιτικής. Οι βασικές αρμοδιότητες είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής · Κατάρτιση και παρακολούθηση της υλοποίησης του Κρατικού Προϋπολογισμού · Φορολογική πολιτική · Αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πόρων του Κράτους · Εξεύρεση πόρων για κάλυψη των δανειακών αναγκών του Κράτους · Προώθηση της μηχανογράφησης της δημόσιας υπηρεσίας · Ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Υπηρεσίας
<p>Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού</p>	<p>Αποστολή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η συνεχής αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης για διασφάλιση ευκαιριών μάθησης σε όλους τους εκπαιδευόμενους, μέσω της εφαρμογής εκπαιδευτικής πολιτικής που να διέπεται από τις αξίες της ισότητας, της συμμετοχικότητας, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας, με στόχο τη διαβίου ισορροπημένη και ολόπλευρη ανάπτυξη, με την παράλληλη ενίσχυση του πολιτισμού και τη στήριξη της πολιτιστικής δημιουργίας. Όραμα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η διαμόρφωση εγγράμματων πολιτών με δεξιότητες, υπευθυνότητα, δημοκρατικό ήθος, ιστορική ταυτότητα αλλά και σεβασμό στη διαφορετικότητα και πολιτών με ολοκληρωμένη προσωπικότητα, ικανών να συμβάλουν δημιουργικά στην ανάπτυξη της κοινωνίας και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων του μέλλοντος, καθώς και στη βελτίωση της</p>

	<p>ποιότητας ζωής των πολιτών μέσω της παιδείας και του πολιτισμού.</p>
<p>Υπουργείο Υγείας</p>	<p>Το Υπουργείο Υγείας επιδιώκει τη βελτίωση της υγείας του πληθυσμού της Κύπρου με τη προαγωγή της υγείας, τη πρόληψη της ασθένειας και της διασφάλισης ποιοτικής φροντίδας υγείας σε όλους του πολίτες, με σεβασμό των δικαιωμάτων και της προσωπικότητας του ασθενούς.</p> <p>Κύρια χαρακτηριστικά της στρατηγικής του Υπουργείου Υγείας είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η έμφαση στη πρόληψη των αιτίων νοσηρότητας και θνησιμότητας. • Η παροχή ίσων ευκαιριών για φροντίδα υγείας σε όλους του πολίτες ανεξάρτητα της κοινωνικο-οικονομικής τους κατάσταση και τόπο διαμονής. • Η προώθηση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα παροχής φροντίδας υγείας. • Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αύξηση της αποδοτικότητας των κρατικών υπηρεσιών υγείας
<p>Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, Γραφείο Προγραμματισμού</p>	<p>Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΕΠΣΑ) αποτελεί επιτελική Υπηρεσία του Κράτους επιφορτισμένη με την προώθηση και το συντονισμό της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας. Μεταξύ άλλων αρμοδιοτήτων, η ΓΔ ΕΠΣΑ έχει οριστεί ως η Εθνική και Διαχειριστική Αρχή των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων στην Κύπρο και έχει την ευθύνη για την ετοιμασία των Προγραμματικών Εγγράφων για την αξιοποίηση των πόρων που θα διατεθούν στην Κύπρο με συγχρηματοδότηση από τα εν λόγω Ταμεία κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.</p> <p>Πρόσθετα, η ΓΔ ΕΠΣΑ ως Εθνικός Συντονιστής για την ε-</p>

	<p>φαρμογή της Στρατηγικής της Ένωσης για Έξυπνη, Βιώσιμη και Χωρίς Αποκλεισμούς Ανάπτυξη (Στρατηγική Ευρώπη 2020) έχει την αρμοδιότητα για την ετοιμασία του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος της Κύπρου. Η Στρατηγική 'Ευρώπη 2020» θέτει έναν από τους κυριότερους στόχους της την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού κατά 20 εκ. ανθρώπους μέχρι το 2020. Η Κύπρος έθεσε πέντε (5) εθνικούς στόχους στο ΕΜΠ συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού κατά 27.000 άτομα ή το αντίστοιχο ποσοστό να μειωθεί στο 19,3% μέχρι το 2020.</p>
<p>Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>Οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων αποτελούν ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αρμοδιότητα μεταξύ άλλων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων με την επεξεργασία συγκεκριμένων σχεδίων και μέτρων για υλοποίηση της πολιτικής αυτής, - Την υποβολή εισηγήσεων στη διαμόρφωση της πιο πάνω πολιτικής, με στόχο την επέκταση και συνεχή βελτίωση της κοινωνικής ασφάλισης, με βάση τις διεθνείς εξελίξεις και τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες του τόπου, - Τη διερεύνηση κοινωνικών και οικονομικών αναγκών που μπορεί να αντιμετωπιστούν μέσω της κοινωνικής ασφάλισης, και - Τη συνεχή παρακολούθηση των Σχεδίων και μέτρων που εφαρμόζει με σκοπό την αξιολόγησή τους σε συνάρτηση με τους επιδιωκόμενους στόχους.
<p>Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και</p>	<p>Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στοχεύουν στη(ν) / στο(ν):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και προώθηση

<p>Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>της ενεργοποίησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης ευάλωτων πολιτών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση της προστασίας των παιδιών καθώς και παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο πολιτικών για την οικογένεια. • Ανάπτυξη και ενδυνάμωση της συνεργασίας με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την κοινωνία των πολιτών (μη κυβερνητικές οργανώσεις) για την λειτουργία ποιοτικών προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. • Εξορθολογισμό των υπηρεσιών παροχής ιδρυματικής φροντίδας. • Συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ΥΚΕ μέσω των νέων τεχνολογιών της έρευνας και καινοτομίας και της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου.
<p>Τμήμα Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>Το Τμήμα Εργασίας είναι αρμόδιο για την προώθηση και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στους τομείς της απασχόλησης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και της γενικότερης μέριμνας για τα άτομα με αναπηρίες.</p> <p>Οι κυριότεροι επιμέρους στόχοι του Τμήματος είναι οι ακόλουθοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η πλήρης, παραγωγική και ποιοτική απασχόληση, μέσω ενθάρρυνσης για αυξημένη συμμετοχή του πληθυσμού στην απασχόληση, μέσω παροχής υπηρεσιών εξεύρεσης εργασίας και πλήρωσης κενών θέσεων, και μέσω επαγγελματικού προσανατολισμού. • Η ορθολογική αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένης επιτελικής και συντονιστικής εργασίας σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και ανάπτυξης ανθρώπινου κεφαλαίου. • Η προστασία ειδικών ομάδων στον τομέα της εργασίας, περιλαμβανομένης της διασφάλισης ίσης μεταχείρισης και

	<p>ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων στην απασχόληση, καθώς και της προστασίας των νεαρών προσώπων, και των εγκύων και λεχώνων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η διασφάλιση συνθηκών ορθής απασχόλησης αλλοδαπών εργαζομένων, σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες, στο πλαίσιο της ομαλής λειτουργίας της αγοράς εργασίας. • Ο χειρισμός σχεδίων χορηγιών για κίνητρα απασχόλησης.
<p>Κέντρο Παραγωγικότητας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>Το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) ιδρύθηκε το 1963 από την Κυπριακή Κυβέρνηση, με τη βοήθεια του Προγράμματος Αναπτύξεως των Ηνωμένων Εθνών και του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας. Η σχετική συμφωνία εξέπνευσε στις 30 Νοεμβρίου του 1974 και από τότε η Κυβέρνηση ανέλαβε εξ ολοκλήρου τη λειτουργία του. Το ΚΕΠΑ υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.</p> <p>Ο αρχικός μακροπρόθεσμος στόχος του Κέντρου Παραγωγικότητας, "να βοηθήσει τους ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς να χρησιμοποιήσουν το ανθρώπινο και κεφαλαιουχικό δυναμικό τους με τον καλύτερο τρόπο για αύξηση της παραγωγικότητας", εξακολουθεί να ισχύει και σήμερα. Μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη ζώνη του ευρώ, το Κέντρο Παραγωγικότητας επικεντρώθηκε σε τομείς και δράσεις που στοχεύουν στην ουσιαστική στήριξη των πολιτών, των οργανισμών και επιχειρήσεων, των κοινωνικών εταίρων και του κράτους, για την όσο πιο ομαλή και αποτελεσματική προσαρμογή της χώρας μας στις συνθήκες παγκοσμιοποίησης.</p> <p>Πάγιος στόχος του ΚΕΠΑ είναι η συνεχής βελτίωση, η εισαγωγή καινοτομιών και η προσφορά νέων υπηρεσιών, προγραμμάτων και δραστηριοτήτων βασισμένων στις εκάστοτε ανάγκες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους, συμ-</p>

	βάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους και στηρίζοντάς τις για να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις προκλήσεις του εικοστού πρώτου αιώνα.
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	<p>Αποστολή του Τμήματος είναι να αναλάβει ως κεντρικός φορέας, τη διαμόρφωση, το συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των πολιτικών για τα άτομα με αναπηρίες, με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, καθώς και του κοινωνικού εταίρου, της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρίες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η προώθηση και συντονισμός της αποτελεσματικής εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες που κυρώθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία το 2011. • Η διαμόρφωση και παρακολούθηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2013-2015. • Η εγκαθίδρυση νέου Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας. • Η αναδιοργάνωση του τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης των ατόμων με αναπηρίες και η υιοθέτηση θετικών μέτρων και ρυθμίσεων για την ένταξη τους στην απασχόληση. • Η αποτελεσματικότερη διαχείριση και εκσυγχρονισμός των σχεδίων κοινωνικών παροχών προς τα άτομα με αναπηρίες. • Η καλλιέργεια αξιών και στάσεων και ενός περιβάλλοντος στην κοινωνία που να ενσωματώνει τα άτομα με αναπηρίες.
Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου,	Αποστολή της ΜΕΚΤ είναι η έγκυρη και έγκαιρη παρακολούθηση του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου όλων των

<p>Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και η εμπέδωση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών.</p>
<p>Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>Το ΑΞΙΚ έχει ως κύρια αποστολή την τροφοδότηση της ξενοδοχειακής και επισιτιστικής βιομηχανίας με άρτια καταρτισμένο και εξειδικευμένο προσωπικό, και τη γενικότερη ανάπτυξη της ευρύτερης τουριστικής βιομηχανίας. Για το σκοπό αυτό το Ινστιτούτο εφαρμόζει κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα, αναλαμβάνει μελέτες και έρευνες και παρέχει τεχνικές συμβουλές και πληροφορίες στους ενδιαφερομένους.</p> <p>Ειδικότερα, το Ινστιτούτο έχει ως στόχους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την προαγωγή της τεχνολογικής και επιστημονικής γνώσης και των πρακτικών εφαρμογών της μέσω της διδασκαλίας, της έρευνας και άλλων κατάλληλων μεθόδων· • τη δημιουργία υπεύθυνων στελεχών ικανών να συμβάλουν στην ανάπτυξη της κυπριακής ξενοδοχειακής και ευρύτερης τουριστικής βιομηχανίας· • την ετοιμασία και κατάρτιση ικανών εκπαιδευτών για στελέχωση της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης· • την ενθάρρυνση της μελέτης και της έρευνας και την παροχή διευκολύνσεων για το σκοπό αυτό· • τη διεξαγωγή και συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα κυρίως σε θέματα εφαρμογών στον τομέα των ξενοδοχειακών τεχνών και του τουρισμού.
<p>Στατιστική Υπηρεσία, Υπουργείο Οικονομικών</p>	<p>Η Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας στοχεύει στην αξιόπιστη και έγκαιρη στατιστική πληροφόρηση για τα δρώμενα στην Κύπρο όλων των ενδιαφερομένων τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.</p>

Η Στατιστική Υπηρεσία είναι η αρμόδια αρχή για τον καταρτισμό και δημοσίευση των περισσότερων επίσημων στατιστικών στοιχείων της Κύπρου. Η Στατιστική Υπηρεσία ιδρύθηκε το 1950 ως μια μικρή διοικητική μονάδα, αναβαθμίστηκε μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960 και μέχρι τον Ιανουάριο του 2000 έφερε την ονομασία Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών. Υπάγεται διοικητικά στο Υπουργείο Οικονομικών, διατηρεί όμως την αυτονομία της σε τεχνικά θέματα και έχει την αποκλειστική ευθύνη για την επιλογή της μεθοδολογίας, τεχνικής, ορισμών και διαδικασιών για την υλοποίηση των προγραμμάτων στατιστικών δραστηριοτήτων καθώς και για τη δημοσιοποίηση των στατιστικών δεδομένων που παράγει. Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάιο του 2004, η συνεχής συμμετοχή σε Επιτροπές και ομάδες εργασίας και σε εκπαιδευτικά προγράμματα καθώς επίσης η συνεργασία με την Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) αποτελούν μέρος των βασικών δραστηριοτήτων της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Οι βασικές δραστηριότητες της Στατιστικής Υπηρεσίας αφορούν τη διενέργεια απογραφών, δειγματοληπτικών ερευνών και ειδικών μελετών, σε οικονομικά, δημογραφικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα και η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων, με στόχο τόσο την υποβοήθηση του κυβερνητικού έργου στη διαμόρφωση πολιτικής όσο και στη στατιστική πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου και γενικότερα του κοινού. Επίσης, η Στατιστική Υπηρεσία ενεργεί ως συντονιστής στις περιπτώσεις όπου άλλοι φορείς (όπως η Κεντρική Τράπεζα, Υπουργεία και άλλα Κυβερνητικά Τμήματα και Ημικρατικοί Οργανισμοί) εκτελούν εργασίες στατιστικής φύσεως για τη συλλογή στοιχείων που σχετίζονται άμεσα με τις δραστηριότητες τους.

Οι στόχοι της Στατιστικής Υπηρεσίας απορρέουν από τη χρησιμότητα και σημασία της στατιστικής πληροφόρησης για αυτό κύριο μέλημά της είναι η ευρύτερη και πληρέστερη ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών σε στατιστικά δεδομένα.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Στατιστική Υπηρεσία κατευθύνει τις εργασίες της προς:

(α) Την ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών λόγω του ότι οι στατιστικές αξιοποιούνται από αυτούς, στη λήψη αποφάσεων και στην έρευνα. Επίσης, οι ίδιες στατιστικές χρησιμοποιούνται από διάφορους χρήστες και επομένως θα πρέπει να δίδονται με τέτοιο τρόπο που να μπορούν να εξυπηρετούν τις ανάγκες όλων.

(β) Την ανάγκη προώθησης της έγκαιρης συλλογής και δημοσίευσης καλής ποιότητας στατιστικών δεδομένων.

(γ) Την ανάγκη διατήρησης της συνέχειας και συγκρισιμότητας των στοιχείων που καταρτίζονται.

(δ) Τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των ατομικών δεδομένων, της αμεροληψίας και της αντικειμενικότητας, ως απαραίτητων προϋποθέσεων για αξιόπιστες στατιστικές.

(ε) Την εφαρμογή τόσο διεθνών όσο και Ευρωπαϊκών στατιστικών αρχών, μεθόδων και πρακτικών.

Η Στατιστική Υπηρεσία συνεργάζεται επίσης με άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως το Γραφείο Στατιστικής των Ηνωμένων Εθνών, το Διεθνές Στατιστικό Ινστιτούτο, την Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, την Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας, την Ουνέσκο καθώς και με Στατιστικές Υπηρεσίες και επιστημονικά κέντρα άλλων χωρών. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει τακτική επικοινωνία, παροχή στοιχείων και ανταλλαγή εμπειριών, συμμετοχή σε συνέδρια και σεμινάρια, τεχνική βοήθεια και εκπαί-

	<p>δευση προσωπικού.</p>
<p>Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων, Υπουργείο Οικονομικών</p>	<p>Η Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων του Υπουργείου Οικονομικών διαχειρίζονται τα ακόλουθα κοινωνικά προγράμματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίδομα τέκνου και μονογονιών. • Φοιτητική Χορηγία. • Επίδομα σε Νοικοκυριά Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα (και Πασχαλινό Επίδομα). • Κατά Χάρην Μηνιαίο Χορήγημα σε Βετεράνους και Χήρες/ους Βετεράνων Αγωνιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου 1939-45. • Ειδικό Βοήθημα Τοκετού σε Άγαμες Μητέρες. <p>Επιπρόσθετα, υπό την αιγίδα του Υπουργείου και της Υπηρεσίας Χορηγιών και Επιδομάτων, λειτουργεί το Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων που παρέχει ειδικά επιδόματα και συντάξεις.</p>
<p>Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</p>	<p>Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ) είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου, τα έσοδα του οποίου προέρχονται από το τέλος το οποίο καταβάλλουν, σύμφωνα με κανονισμούς, στο Ταμείο Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, όλοι οι εργοδότες / επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και οι ημικρατικοί οργανισμοί. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρείται η Κυβέρνηση, υπό την ιδιότητά της ως εργοδότη.</p> <p>Αποστολή της ΑνΑΔ είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για προγραμματισμένη και συστηματική εκπαίδευση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς, έτσι ώστε αυτή να συμβάλει στην ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας στο πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής του Κράτους.</p> <p>Η ΑνΑΔ διοικείται από 13μελές Διοικητικό Συμβούλιο με τριμερή χαρακτήρα, στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι της</p>

	Κυβέρνησης και 8 εκπρόσωποι των εργοδοτικών και εργατικών οργανώσεων.
Τμήμα Δημοσίων Έργων, Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	Αποστολή του Τμήματος Δημοσίων Έργων είναι η ανάλωση των διαθέσιμων πόρων και μέσων κατά τον πλέον αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο για τη συνεχή εξασφάλιση σύγχρονων έργων υποδομής για τα δίκτυα αστικών, υπεραστικών και αγροτικών δρόμων, δημόσιων κτιριακών εγκαταστάσεων, αεροδρομίων, νοσοκομείων, λιμενικών έργων και έργων προστασίας της παραλίας.
Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου, Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	Το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου έχει τη διαχείριση της αρχαιολογικής κληρονομιάς της Κύπρου.
Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Η αποστολή του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων είναι να ενεργεί πρωταγωνιστικά στη διασφάλιση της εργατικής ειρήνης και των εργασιακών δικαιωμάτων, ανταποκρινόμενο αποτελεσματικά στις απαιτήσεις της κοινωνίας και της οικονομίας.
Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού	<p>Ο ΚΟΑ είναι Ημικρατικός Οργανισμός και ορίζεται, σύμφωνα με τους περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμους του 1969 έως 1996, ως η Ανωτάτη Αρχή στο χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας για τον εξωσχολικό αθλητισμό.</p> <p>Βασικοί σκοποί είναι η ανάπτυξη του εξωσχολικού αθλητισμού, ο συντονισμός της αθλητικής ζωής του τόπου μας, η καλλιέργεια του Ολυμπιακού ιδεώδους και η προβολή της Κύπρου στο διεθνή αθλητικό χώρο.</p> <p>Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο με Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο και 7 Μέλη. Υπηρεσιακός προϊστάμενος του Οργανισμού είναι ο Γενικός Διευθυντής.</p>

Ένωση Δήμων	<p>Οι σκοποί της Ένωσης Δήμων Κύπρου σύμφωνα με το καταστατικό της είναι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η λειτουργία της ως του Ανώτατου Οργάνου εκπροσώπησης των Δήμων της Κύπρου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με σκοπό τη συντονισμένη προώθηση και προώθηση των ενδιαφερόντων και επιδιώξεών τους. 2. Η ενίσχυση της πολιτικής, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και ανεξαρτησίας των Δήμων. 3. Εντοπισμός των γενικών / κοινών προβλημάτων και δυνατοτήτων των Δήμων με σκοπό τη χάραξη πολιτικών και στρατηγικών, καθώς και η μέριμνα για την υλοποίησή τους. 4. Η παρακολούθηση και προώθηση νομοθεσίας που ενδιαφέρει τους Δήμους. 5. Η αποτελεσματική διασύνδεση με τους Δήμους, με σκοπό τη διευκόλυνση και ενίσχυση της συνεργασίας μαζί τους, την παροχή σ' αυτούς δυνατότητας επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων και τεχνογνωσίας (μεταξύ τους) και τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των Δήμων της Κύπρου με Τοπικές Αρχές άλλων χωρών. 6. Η μέριμνα για την παροχή των κατάλληλων υπηρεσιών υποστήριξης προς τους Δήμους (έρευνες, μελέτες, συμβουλές, επιμόρφωση κλπ). 7. Η συνεργασία με τις συντεχνίες των εργαζομένων στους Δήμους και τους διάφορους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους. 8. Η προβολή και ανάδειξη του πολιτικού, κοινωνικού και οικονομικού / αναπτυξιακού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η ενθάρρυνση και διευκόλυνση της συμμετοχής των πολιτών στη διοίκηση των Τοπικών Υποθέσεων. 9. Η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των Δημοτικών Αρχών
-------------	---

	στη διακυβέρνηση του Τόπου.
Ένωση Κοινοτήτων	<p>Η προάσπιση και προώθηση των εξουσιών, συμφερόντων, δικαιωμάτων, και προνομίων των Μελών και γενικά της ανεξαρτησίας και αυτοτέλειας των Τοπικών Αρχών.</p> <p>Η μόνιμη και σε οργανωμένη βάση συνεργασία των μελών και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τους προς επίτευξη των κοινών στόχων.</p> <p>Η συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών που βοηθούν στην συνεργασία των Κοινοτήτων.</p> <p>Η έκφραση απόψεων προς οποιανδήποτε Αρχή, Σώμα, Οργανισμό ή πρόσωπο (συμπεριλαμβανομένης της Κυβέρνησης και της Βουλής) και διεκδίκηση από την πολιτεία θεμάτων που σκοπό έχουν την ανάπτυξη και διεύρυνση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.</p> <p>Η συμμετοχή της σε Διεθνή Όργανα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η εκπροσώπηση της σε Τοπικά και Διεθνή Συνέδρια.</p>
ΔΕΟΚ	<p>Όραμα της Δ.Ε.Ο.Κ είναι η επίτευξη της οργανικής ενότητας των εργατοϋπαλλήλων της Κύπρου με σκοπό την προώθηση αξιοπρεπών συνθηκών απασχόλησης, ισότητας και ίσων ευκαιριών για όλους, δίκαιης ανακατανομής εισοδημάτων και πλούτου, κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη, ελευθερία και δημοκρατικές αξίες στην κοινωνία μας.</p> <p>Η Δ.Ε.Ο.Κ. είναι ένα δημοκρατικό προοδευτικό εργατικό κίνημα που στοχεύει την διαφύλαξη και βελτίωση των μισθών και ωφελημάτων, την ασφάλεια και υγεία στην εργασία, και την κοινωνική προστασία όλων των εργατοϋπαλλήλων, που υπερασπίζει συστηματικά τα εργατικά δικαιώματα και διεκδικεί αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της Κύπρου και της Ενωμένης Ευρώπης.</p>
ΠΕΟ	Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (Π.Ε.Ο). Ιδρύθηκε το

	<p>1941. Είναι συνδικαλιστική Οργάνωση, η οποία συνενώνει στις γραμμές της εργαζόμενους από τον ιδιωτικό τομέα, τους ημιδημόσιους οργανισμούς και ωρομίσθιους κυβερνητικούς εργατές. Κύριοι στόχοι της οργάνωσης είναι η προστασία και η βελτίωση των όρων απασχόλησης των εργαζομένων, η βελτίωση της κοινωνικής πολιτικής του κράτους, η διεκδίκηση μέτρων για στήριξη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, επίσης η προώθηση των θεμάτων της ισότητας.</p> <p>Η ΠΕΟ μετέχει σε διάφορους κοινωνικούς φορείς και κινήματα όπως: το Εθνικό δίκτυο καταπολέμησης της φτώχειας, την Επιτροπή Προστασίας και Ευημερίας του παιδιού κλπ. Στα πλαίσια της ευρύτερης πολιτικής στήριξης των εργαζομένων και προώθησης της ευημερίας τους λειτουργεί συντεχνιακά φαρμακεία, ιατρεία όπως και αναπαυτήρια.</p>
ΠΣΣΕ	<p>Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ), είναι το Ανώτατο Συντονιστικό Σώμα της Εθελοντικής προσφοράς στην Κυπριακή Δημοκρατία με βάση τον 'Περί Παγκυπρίου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Νόμο 61(Ι)/2006' και είναι αρμόδιο για το συντονισμό των εθελοντικών οργανώσεων, τη χάραξη πολιτικής στον τομέα της εθελοντικής κοινωνικής πρόνοιας και για τη συνεργασία με το κράτος στη διαμόρφωση και εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής. Σύμφωνα με το Άρθρο 4(1)(ε) του Νόμου, το ΠΣΣΕ έχει το ο συντονισμό των δραστηριοτήτων και σχεδιασμών των μελών του, τόσο μεταξύ τους όσο και με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες. Επίσης, σύμφωνα με το Άρθρο 4(1)(ζ) είναι αρμόδιο για τη χάραξη πολιτικής και στρατηγικής για επίτευξη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων του στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας. Βάσει του Άρθρου 7(3), η Διοικούσα Επιτροπή επιβλέπει και συντονίζει τη λειτουργία κάθε Επαρχιακού Συντο-</p>

	<p>νιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού. Τα ΕΣΣΕ, ως συντονιστικά σώματα των επαρχιών τους, έχουν μέλη και συντονίζουν τα επαρχιακά τμήματα παγκύπριων εθελοντικών οργανώσεων, Συμβούλια και Επιτροπές Κοινοτικού Εθελοντισμού και άλλες τοπικές εθελοντικές οργανώσεις.</p>
--	--